

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištevno (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan svezter izzemljim nedelje in praznike.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin, parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih inzeracijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Narodni Svet.

O ustanovnem zboru Narodnega sveta v Ljubljani se je izdal naslednji komunikat:

Ustanovni zbor Narodnega sveta v Ljubljani se je vršil dne 16. in 17. avgusta 1918 v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega. Narodni svet se je sestavil iz odposlancev, ki so jih imenovali sledeče organizacije: 1. Vseslovenska ljudska stranka; 2. Jugoslovanska demokratska stranka; 3. Jugoslovanska socialnodemokratska stranka, ki sicer ne pošlje svojih delegatov kot članov NS, a se bo delovanja NS. vendar udeleževala; 4. tržaško politično društvo »Edinost«; 5. »Politično in gospodarsko društvo za Slovence in Hrvate v Istri«; 6. »Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroskem«; Dalmacija sicer ne pristopi formalno k ljubljanskemu NS., ker bi se vsled prevelikih prometnih težko dalmatinskim poslancom ne bilo mogoče udeleževati sej NS., vendar je poslala svoje delegate k ustanovnemu zboru NS. Nekateri delegati pa bodo redno prihajali k posvetovanjem NS. v Ljubljano.

Narodni svet v Ljubljani se smatra kot del vseobčnega jugoslovanskega narodnega odbora, ki se bo v kratkem sešel v Zagrebu.

Na zborni, ki se je vršil 16. in 17. avgusta 1918, je najprej sklicatelj dr. A. Korošec opisal splošni polit. položaj in razvil vodilne ideje, ki so privedle do ustanovitve Narodnega sveta.

Predsednikovemu poročilu je sledila temeljita debata za ujedinitelj, po kateri se je redigiral pravilnik NS.

Po tem pravilniku je glavni namen NS. delo za ujedinitelj jugoslovanskega naroda v samostojno državo.

Razen tega je namen NS.: a) obramba in pospeševanje skupnih kulturnih zadev.

b) obramba in gojitve skupnih gospodarskih interesov ter zavest gospodarske osamosvojitve.

c) reprezentacija naroda in pospeševanje narodnih koristi na zunaj, dogovorno s parlamentarno delegacijo.

Narodni svet bo imel tudi nalogo, sklopiti in odločevati o vseh zadevah, ki jih v NS. zastopani činitelji priznavajo za skupne.

Da bo mogel NS. izvršiti vse to, so se izvolili sledeči odseki:

1. Organizacijski odsek bo pomagal predsedstvu pri organizaciji in bo izdelaval načrt za preuredbo skupne narodne organizacije v sporazumu s strankami. Ta odsek bo organiziral delo, ki ga bodo vršili posamezni okraj in občine.

2. Ustavnopravni odsek se bo pečal s temelji bodoče ustave in uprave.

3. Odsek za propagando bo pojasnjeval ožji in širši javnosti naše cilje.

4. Odsek za varstvo naših interesov napram obstoječi administraciji. Ta odsek se bo bavil z borbo za enakopravnost našega jezika v solah, uradih in vsem javnem življenju.

5. Odsek za gospodarsko koncentracijo bo zbiral naše gospodarske sile in jih smoteno vodil. Za sedaj bo posebno pažnjo posvečal prehrani onih krajev naše domovine, ki so v tem pogledu potrebni nujne pomoči. obnovi naših po vojni opustošenih dežel ter vsem vprašanjem prehodnega gospodarstva.

6. Odsek za tujski promet, takozvani »Jugopromet«, bo skrbel za organizacijo in upravo tuiskega prometa, železniških, avtomobilnih in parobrodskih zvez, za propagando lepote našega ozemlja in za pospeševanje trgovskih in prometnih zvez.

7. Pokrajinski odseki za Trst, Istro, Gorisko, Korosko in za Maribor, even-tuelno s pododsekom za Prekmurce. Vsi ti odseki bodo pripravljali gradivo,

da se ugotove slovenske meje. Ti odseki bodo tudi skušali od pomoči prebivalstvu tudi v gospodarskih potrebah.

8. Finančni odsek bo skrbel za pokritje izdatkov Narodnega sveta.

Debata je bila živahna, vsi sklepi so se izvršili soglasno. Predsednikom se je izvolil soglasno državni poslanec dr. Anton Korošec, v predsedstvo pa še sedem članov NS.

Ljubljana, 17. avgusta 1918.

Zahvala poslancev Stančka in Bradača.

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar je dobil od poslancev Stančka in Bradača naslednje pismo: Vrnivši se po nepozabnih slavnostnih dneh iz bele Ljubljane, izvršujeva drago dolžnost, da se Vam, velečeni gospod župan, in vsemu prebivalstvu iskreno zahvaliva za ljubeznjiv in prijateljski sprejem med našimi dragimi brati. Dnevi, ki sva jih preživela med Vami v Ljubljani in sredi Vašega krasnega ljudstva v St. Janžu, nama ostanejo nepozabni. Hvaležna sva Vam, velečeni gospod župan, da ste nama nudili možnost, da sva se mogla skupno s slovenskim narodom pokloniti na grobu in na kraju smrti Vašemu velikemu političnemu narodnemu in gospodarskemu bojevniku in našemu milemu prijatelju, nepozabnem dru. Iv. Ev. Kreku. Od njega zasejano seme je vzšlo in prodrlo v duše vsega naroda ne samo slovenskega, ampak tudi češkega in poljskega. Prepričani smo, da bo rodilo blagoslovljen sad.

V tem leži naša nada in naša moč, iz tega črpamo silo za velike naloge bodočnosti. Z bratsko zvestobo Vas pozdravljajo češki poslanci dunajskega državnega zbora in zastopniki Češkega svaza.

F. Stanček. B. Bradač.

Čehi in Jugoslovani.

(Misli po ljubljanskih dneh.)

H. — Praga, 23. avg.

Celoten vtis o situaciji po ljubljanskih dnevih je: to, kar je bilo še pred enim letom samo upanje, to je sedaj resnica. Ljubljanski dnevi so pečat tega, o čemur že po praških majniških svečanostih ni nobeden dvomil, pečat trdne zveze jugoslovansko- (poljsko) češke, pogoja dostojnega življenja teh narodov. Zveza z Jugoslovani je že postala v češki javnosti to je popularna — to je bila že davno, — toda vsak človek je sedaj prepričan o eksistenčni verjetnosti te zveze, vsak ž njo računa, in v političnih pogovorih navadnih ljudi so spoštovani jugoslovanski poslanci kot »neomajni Slovani«; nikomur ne pride na um, o njih dvomiti, in vsak z veseljem bere, kako jo zna ta ali oni povedati Seidlerju, Hussareku, ali pa svojim ljudem in nam vsem. Zato ne poročajo češki listi o ljubljanskem posvetovanju več kot o kaki senzaciji. Kakor bi bilo še pred enim letom, temveč kot o logičnem, popolnoma razumljivem in nujnem koraku v našem razvoju. Prisotnost Poljakov, brzjojavka Terila, to pač povzročuje veselo iznena-

denje, v razmerju k Poljakom nismo še tako daleč.

Najhitreje in najnatančneje sta o ljubljanskih dnevih informirala ljudstvo agrarni »Venkov« in pa »Narodni Politika«, torej časnika najbolj brana; oba sta imela o političnem značaju posvetovanj uvodnike; tudi glasila vseh drugih strank so pisala in pišejo o teh dogodkih in pozdravljajo ustanovitev Narodnega sveta. V glasilu socialistov »C. Soc.« piše Klofač sam, da se vrača iz Ljubljane bolj navdušen, bolj vesel, kakor kadar prihaja z Dunaja. Splošno začudenje je vzbudilo, da sta se odpravila na pot tudi poslanca Vaněk in Okleštěk, iz vrsti onih, kateri se le redko spuščajo na »politična potovanja«; tudi v tem si vidi populariziranje zveze z Jugoslovani.

Od časov, kar je »Slovenski Narod« počel opozarjati sistematično na značaj in načela naših medsebojnih razmer, se je tudi v našem časnikarstvu mnogo, mnogo spremenilo. Mora se reči, da sedaj Čehi več čitajo o Jugoslovanih kot o Čehih na tleh ogrske kronovine, o Slovaki; tudi o neposrednih sosedih na iztoku, Poljaki, češki časniki le redkoma referirajo. O Jugoslovanih piše vsak časnik, tudi taki, kateri so prej popolnoma molčali. Agrarni časniki pri našo redna poročila svojega dunajskega poročevalca; v listih Klofačeve in realistične stranke propagira v prvem redu znani prof. Adolf Černi na vsak mogoči način idejo našega združenja; in tudi v ostalih časnikih in publikacijah ni jugoslovansko vprašanje več redko.

V tem vsem je ljubljansko posvetovanje delovalo kot nova vzpodbuda, in stoji sploh kot mejni kamen na poti v boljše čase.

Češki in poljski glas o Jugoslovanstvu.

»Od ilirizma do jugoslovanske deklaracije.«

Adolf Černý, lektor poljskega, srbohrvatskega in lužiškosrbskega jezika na češki univerzi v Pragi, plodovit slovenski publicist, je v mesečniku »Budono« priobčil pod gornjim naslovom razpravo, katere vsebino je letos spomlad predaval na praškem jugoslovanskem večeru. Kljub mnogobrojnim posameznostim se ne izgube v razpravi nikjer glavne in široke poteze našega nacionalnega in literarnega razvoja v zadnjem stoletju, t. j. razvoja srbsko-hrvatsko-slovenskega od Vodnika in francoske Ilirije preko Gaja in srbske »omladine« do Aškercja in Kranjčevića, sploh do današnjih dni. Černý končuje razpravo tako-le:

»Zdelo se je, da je ideja ilirizma izginila v kraljestvo že odpravljenih sanj. In vendar je narodni in zgodovinski razvoj deloval prav za njo. Pozabljeni niti nikoli, ne struja je samo včasih tekla spodaj — kakor reke jugoslovanskih kraških pokrajin. Izgubila se je kakor ponikva pod zemljo, da bi v ugodni dobi zopet vzplavala na dan. Začetek te nove dobe bi jaz opazal na četi stoletju, v takozvani reški resoluciji (1905), ki je položila temelj novi slogi srbohrvatski in dala življenje sr-

bohrvatski koalicii v zagrebškem saboru. Spodnja jugoslovanska struja, nekoč ilirska, je silila na površje tudi v literaturi in kulturnem življenju sploh. Nastalo je vzajemno delo kulturnih jugoslovanskih institucij... K jugoslovanski misli so se oduševljeno pridružili tudi Slovenci, da, učinili so še več, priredili so v »Vedi« anketo o vsej vsebini jugoslovanske misli, zlasti po jezikovni strani... Tako je vzplavala ponikva nekdanjega ilirizma zopet na površino, kajpada kot reka, zmogocnela, širše in globlje struje. Zato ni noben dež (kakor slišimo in čitamo), da je prišlo do jugoslovanske deklaracije in da je izjava zbudila tako složno in močno oduševljenje na vsem našem slovenskem jugu. Je to le naravna posledica tega, kar je na slovenskem jugu strujilo že leta in leta... Spaja nas velika skupna vera v zmago naše pravice, stvari, vera, katere nič ne omaja. In Preradovičeva Vila je učila, da sen postane istina, ako trdno vsi verujemo vanj... Zora puca, bit će dana.

Poljski glas

o »ideji jugoslovanskega vojni« (»Kraj«, št. 184).

Pred vojno se je o jugoslovanskem vprašanju v inozemskem časopisu vboče pisalo jako malo. S to idejo se svet niti ni bavil kot z važnim evropskim problemom in jo je obravnaval pretežno kot čisto lokalno stvar. Skoro nobeden izmed vodilnih neslovanskih politikov se takrat na primeren način ni zavedal, da gre pravzaprav za ujedinitelj treh narodov in da bi ti ujediniti narodi, slovenski, hrvatski in srbski po svoji reorganizaciji predstavljali resno silo, državno in ekonomsko.

Povod za to omalovaževanje jugoslovanske ideje je bilo splošno mnenje, da so jugoslovanski narodi pripadali raznim državnim organizmom in da se ne morejo zbrati za skupni nastop na zunaj. Nemalo je k takemu omalovaževanju južne Slovanščine doprinesla tudi ta okolščina, da celo na znotraj ni bilo med narodi na slovenskem jugu vzajemne slege, niti praktičnega skupnega dela. Jugoslovanski vzajemnosti je pred vojno mnogo manjkalo, kajti medsebojnih nespoznanj je bilo znatno...

Svetovna vojna je otvorila oči celo tam, kateri so prej sodili, da so politične, narodne in kulturne razlike med Slovenci, Hrvati in Srbi nepremagljive. Eden izmed rezultatov dosedanje vojne je tudi to, da so se v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu uverili, da ima jugoslovanska vzajemnost v bodočnosti realna tla pod nogami, da edino ona more male slovenske narode rešiti težkih škod, ki jim nastajajo s neslovanske strani...

Danes stoji jugoslovanski tabor pred vsem svetom enolik in silen, tako da računajo z njim na Dunaju, v Budimpešti in Rimu. Jugoslovani so sedaj združeni na znotraj in silni na zunaj. Po vojni jugoslovanska ideja ne more več upasti, zakaj enkrat začeto realiziranje vzajemnosti ne more nikoli več biti opuščeno. V bodočnosti, ki pride za vojno, bo vedno treba računati z dobro organiziranim taborom Jugoslovancov brez ozira na to, kake bodo v poedinostih rezultati sedanje zatezajoče se vojne. Mi Poljaki imamo vse vzroke, da

LISTEK.

Slovenci in slovanski kongres v Pragi l. 1848.

(Dallje.)

Bratje! Ti ki tako sodijo, so naši nasprotniki in sovražniki; njih sodba je pristranska in zato krivična. Njih beseda ugovarja sama sebi, kakor vsaka laž. Ako se nečemo izobraževati, kakor oni hočejo, t. j. ako se nečemo pomemčiti, pomadžariti, polasčiti, zmerjajo nas, češ, da smo suroveži, barbari in sužnji. Ako se hočemo v resnici izobraževati, t. j. popolnoma poslovaniti se in Slovani biti, kakor nam velela glas naše vesti, da bi dokazali, da smo kot Slovani zmožni svobode in višjega političnega življenja, tu nas zmerjajo z izdajalci domovine, zločinci in nasprotniki njih svobode. Tako bodi tako ali tako, govori tako ali drugače, oni vedno trgajo in mučijo z ostrimi kleščami našo nedolžno vest in

palijo madeže z gorečim železom na naša čista čela.

Bratje! Take razmere ne morejo dalje trajati. Kocke narodov so padle: tudi za nas je prišla ura odločitve, prejšnjega smo se je nadejali. Nedolžnost pred vestjo in pred Bogom mima veljave pred sodnim stolom sveta in narodov. Ali se očistimo z dejanjem in dokažemo, da smo zmožni svobode, ali pa se prelevimo takoj v Nemce, Madžare, Lahe, da ne bomo še v naprej drugim narodom v breme in sramoto, da ne bomo prenesli ponižanja in sramotenja na naše sinove. Ali dokažemo to, da bomo pred narodi s ponosom mogli reči: Sem Slovani — ali pa prestanimo biti Slovani. Moralna smrt je najgroznejša smrt. Moralna smrt je najgroznejša smrt, a tudi moralno življenje najvišje življenje. Zato pogledimo poprej, nego se predamo na milost in nemilost drugim narodom, v nočrnost naših src, pogledimo kakšna je njih pravna sila, skusimo, ali je zmožna, da dvignemo svoj glas v vrsti narodov, ali smo zmožni, da z njimi razpravljamo o narodni enakopravnosti.

sti na podlagi pravičnosti, da dokažemo, da znamo vladati tudi z geslom svobode, ker oni nas dolže, da smo doslej le cep in sredstvo sužnosti. Ako bo v nas nprav. sila, ako prešine ena misel, ena volja vse telo našega naroda, ne bodo se mogli narodi celega sveta temu upreti, kajti vse, kar je nad solncem in pod solncem, prekaša moralna sila. Sila, ki giblje zvezde in jih v neskončnih krogih vrti v neizmernem prostoru, sila, ki vesoljstvo v središču druži, ne doseže sile velikega naroda, ki se je zavedel o pravni sili in svoj obstoj v pravičnem boju brani. Naša velika in sveta naloga je torej, pogovoriti se o tem, ali hoče in more naš slovanski narod s celo svojo silo postaviti se za svoje pravice in izbojevati na podlagi pravice zase in za druge. Dragi bratje! Danes ni zame čas dolgih govorov in govoranc, za to bo čas drugič in drugod. Vsem nam gre za čine, za dejanja. Iz sužnosti in brez boja poti k svobodi! Ali zmaga in svobodna narodnost — ali pa smrt in po smrti slava.

Nepopisen je bil utis, ki ga je napravil ta govor. Vse je vstajalo s sto-

lov in si padalo z bratskimi poljubi v objeme; vse zborovanje je prešinila samo ena velika misel, eno čustvo navdušenja in svete zaveze, da bodo stali vsi kot en moč v boju za veliki ideal Slovanstva in človeštva.

Navedel sem govor dveh mož, katerih eden je bil politični vodja avstrijskih Slovanov, drugi slov. učenjak in mislec. Oba sta bila iz krajev, kjer je bilo nekoč središče mlade slov. kulture. Palacky je bil Moravan, Šafařík Slovák. Pred sto leti (l. 1818.) sta prvič nastopila v češki javnosti z zbirko pesmi »Počatkovce«. Toda oba sta kmalu zapustila Parnas in sta stopila na neobdelano polje slov. znanosti: Palacky je postal zgodovinar, Šafařík slavist. Par let za njima je prišel tretji veliki mož te dobe: Kollar. Tudi Kollar je prišel od vzhoda, — s Slovaškega. Leta 1822. je izdal svoje »Basne«, ki so bile prva podlaga njegove »Slave hčere«. Kollar je s svojo »vzajemnostjo« položil tudi one praktične temelje, na katerih se je razvijala ta prva slovanska generacija, katere zastopniki so bili na praškem slov. shodu. To Slovanstvo je vzrastlo na pravni podlagi, ki jo je izrazil Kollar z bese-

dami: Ako zakličeš Slovan, naj se ti odzove človek! Zato ima praški slov. shod svoj poseben pomen, ker je zidal na pravem temelju pravice in resnice. Politično je to bilo mogoče manj zdravno. Zanimivo pa je v primeri z današnjimi časi, s kako trdno vero so stopali bojevniki l. 1848. v novo dobo človeštva. Kje smo bili mi pred vojno od njih!

Tako je bilo torej prvo skupno zborovanje končano in začelo se seje v posameznih zborih, kjer so imeli zbori razpravljati o predmetih, ki smo jih navedli v programu. Seveda so bile tudi pojedine, plesi in druge zabave. Prvi dan so bile na skupnem obedu napitnice banu Jelačiću, Kollarju in Adamu Mickiewiczu. Naj tu obenem popravimo ono napačno mnenje, da se je na shodu nemško govorilo. To ni res. Može, ki so bili tu zbrani, so si že več let dopisovali, bili so po večini slov. učenjaki, čitali so v vseh slovanskih jezikih, zato so se popolnoma dobro razumeli. Kljub težkim oviram so bili v marsičem daleč pred nami.

(Dallje prih.)

bi mogli dejstvo izvršenega ujedinjenja Jugoslovanske podzdravit, kajti Jugoslovanci morajo le krepiti našo lastno politično in narodno fronto.

Grof Skarabek je v Ljubljani rekel: Nemci so gradili cesto Berlin-Bogdada, mi pa si zgradimo cesto Gdanjsk-Trst. In ta cesta baš križa ono.

Bistvo obeh člankov (českega in poljskega) posmemam tako-le: Jugoslovanska misel ni kak hipen sen, ampak dejstvo, ki izvira iz vse naše prošlosti in sega silno realno v vsa naša in severslovanska bodočnost.

Po ljubljanskim slavnostih.

Se par odmevov.

Vihar, ki je zadiral po nemških židovskih in protizidovskih listih vsled ljubljanskih dogodkov, se še vedno ni podel. Da bodo zbesneli renegati v Celju, Mariboru, Celovcu in Gradcu, je bilo že itak pričakovati. Pridružila pa se jim je v polni meri dunajska »Neue Freie Presse«, ki je nastopala dosedaj vsaj na videz in v obliki malo bolj rezervirano. To pot pa je izgubila ravnotežje. Posebno jo boli, da zastopa tudi ljubljanski škof tako odločno svoje jugoslovanske stališče in svojega naziranja prav nič ne skriva in ne omejuje. Posvetila mu je dva cela članka, v katerih ga uči ljubezni do bližnjega in mu razlaga njegovo dolžnost. Govoriti bi bil moral slovanski deputaciji o bedi, ki jo je povzročila vojna med ljudmi, ne pa o politiki. In da bi bolj izdalo, mu grozi: »Tudi njemu bi se kdaj moglo isto primeriti, kakor njegovim vzorom (Strossmayerju in Stadlerju), tudi on bi utegnil čutiti odpor države.

Podobno se tolažijo »Freie Stimmen«. Po dolgi lamentaciji, da vlada ni znala preprečiti »Panslavistenrummel-a« v Ljubljani in po ogorčeni obsodbi knezoškofa, ki si je drznil tako priprosto in samoumevno izpovedati svojo narodno dolžnost, povedo svojim razburjenim bralcem veselo novico: »O stvari (škofovemu stališču) bo sodila državna in cerkvena oblast. Neki ljubljanski kanonik je že vložil tozadevne predloge papeževemu nunciju na Dunaju, kjer zahteva oblastvene odredbe proti knezoškofu.« In še eno tolažbo ima listi za sebe in svoje vernike. Izvedel je nekje, da smo Slovenci zelo razočarani in da se nas je lotil velik moralni maček, ker je bil baje premalo Čehov in Poljakov in še ti Poljaki da so se držali tako rezervirano. To tolažbo mu lahko mirno privoščimo.

Da bi pomavljali vse, kar sta izbruhala »Marburger Zeitung« in njen sekundant »Deutscher Montag«, je škoda papirja in časa. Oba denuncirata na široko in dolgo in jadrkujeta, da se je pripravil v Ljubljani zadnji udarec za razrušenje Avstrije. »Jugoslovanski voditelji smatrajo sedanji čas za pripraven, da udarijo v družbi s svojimi češkimi prijatelji in osnujejo jugoslovansko vladno začasnim sedežem v Ljubljani«, se glasi obupni memento »D. Montaga«. »Marburger Zeitung« pa uči vladu, kaj bi bila morala storiti, da bi ovirala to panslavično nesrečo: »Nekaj nemških regimentov bi gotovo zadostovalo, da se hitro prežene ta divja prikazen, ki straši med Poljsko in Češko do Ljubljane.« »Vso Poljakijo bi bilo zopet treba postaviti pod ruski bič — saj drugega ne zasluži.«

Katoliški »Kärntner Tagblatt«, ki pa trobi sam v vsenemski rog in se druži v boju proti Slovincem mirno tudi s protestanti, je sedaj v skrbah za katoliško vero med Slovinci, ker se tako bližajo pravoslavim Srbov. Pač pa obvešča tržaški »Il Lavatorator« svoje čitatelje objektivno o ljubljanskim dogodkih, beleži ustanovitve Narodnega sveta, opisuje sijajen sprejem slovanskih gostov in slika slavnostno razpoloženje med slovenskim prebivalstvom.

K sklepe se en naš glas. Susaške »Primorske Novine« pišejo v uvodniku med drugim: Privikrat prihajajo v Ljubljano zastopniki vseh slovanskih narodov države. Privikrat prihajajo k Jugoslovanom zastopniki poljskega naroda, da se seznanijo z njimi v njihovi hiši, da se dogovorijo in sporazumejo za skupno bodočnost. Kakor Čehi, hočejo tudi Slovenci postaviti temeljni kamen največji politični ustanovi, Narodnemu svetu. Korak, ki ga vrši danes del našega naroda v beli Ljubljani, je velikega političnega pomena. Kaže in svedoči o politiki in zrelosti in sposobnosti slovenskega dela našega naroda. Priča, da je slovanski narod potepal in prešel preko malenkosti dnevnega življenja ter da bistro gleda v oči bodočnosti. Ta korak priča, da slovanski narod zna, kar je dnevnega, zapostavlja pred bodočim, malo pred velikim, da se zaveda svoje dolžnosti, da vé, za čem gre in kaj hoče. Velika in težka je naloga, ki čaka Narodni svet, in mi želimo, da bo to nalogo vršil tako, kakor to zahteva velika misel našega narodnega ujedinjenja.

Jugoslovani v zgradbo železnice le v ustavni dobi z malim uspehom. Bilo je treba tridesetletne borbe z Dunajem za lokalno železnico smatrano dolensko železnico. Tudi zgodovina nasvetov za zgradbo loške črte kaže, da je imel aktivni vpliv Jugoslovancov tesne meje; danes se kesajo ravno vojaški strokovnjaki, da se ti načrti niso izvedli.

Zelo neugodno sliko nam kaže finančni delež železnice v omenjenih delih predstavljajo močan investiran kapital. Tako Dalmacija, kakor tudi slovenski del so dežele, ki danes kapitala več rabijo nego ga producira. S tem ni rečeno, da bi te dežele za večne čase bile pasivne, izročene s svojimi kulturnimi potrebščinami milosti drugih, z njimi politično zvezanih dežel. S tem je samo rečeno, da rabijo te dežele, da postanejo produktivne, aktivne, še velikih investicij, ki bi jih pa sami iz svojih gospodarskih moči težavno v zadostni meri in pravočasno preskrbele. Gospodarsko stanje se ne bo naenkrat in v kratkem predužgalo. Pospeševanje poljedelstva je v teh deželah težavnejše nego drugje, in industrija mora skrbeti še le za predpogoje svojega nastopa.

Te razmere so vzrok, da je pri zgradbi železnice kapital domačih dežel igral le drugorazredno vlogo. In socialne razmere stavijo še vprašanje, v koliko bi mogli udeležbo veleposesniškega kapitala smatrati za domačo. Točen odgovor je nemogoč in tudi približno cenjenje težko. Zadostovati nam mora, da so železnice izgrajene, in da pogledamo, kakšen kapital predstavljajo.

Investirano je bilo leta 1913: I. Dalmatinski del, izključno le državne železnice 43.956.359 K

II. Slovenski del:

1. drž. železn. (398 km) 223.101.068
2. zaseb. žel. s prometom na račun države (195 kilometrov) 18.399.378
3. poddržavljene zasebne želez. (180 km) 64.346.942
4. samostalne lokalne železnice v prometu drž. želez. (223 km) 37.245.388
5. zasebne železnice (691 kilometrov) 595.512.092
6. zasebne lok. ž. 141 km 7.641.672

946.246.540 K

Amortizirano je od tega 47 milijonov 614.390 K. Poleg tega bilo je po zgradbi železnice 1. in 2. vrste investiranega državnega kapitala v celi državi za 1.114.799.198 K, torej na 13.853 kilometrov, iz katerih jugosl. kvota šteje 1003 km t. i. 722%. Kapital investiran v te železnice predstavlja pa le 583% državne celote. Poleg teh zadnjih odstotkov treba priložiti še 64 milijonov 992.793 K poznejših investicij in znaša potem splošna svota železniških investicij (jugoslovanska kvota) 1 milijarda 748.302 K, kar je 117% vseh železniških investicij v državi. Ker kaže dolžina železnice kvote le 895% vidimo, da so železnice na jugoslovanskih tleh dražje, in da so posebej zasebne proge (Južna železnica), ki so to povzročile, čeprav imajo celo ugodnejši teren in boljše konkurenčne razmere nego državne. Vzrok temu je finančno stanje Južne železnice, ki ga tukaj ne moremo bližje opisovati, ki pa je zakrivilo, da ima Južna železnica najvišji kilometrični kapital v državi, celo dvakrat večji kot drž. železnice

(861.812 K proti 433.423 K). Iz kapitala jugoslovanske kvote je: drž. zgradb. kapitala 223.101.068 K 43.956.359 K

266.957.427 K

drž. žel. posojila 21.684.576 K

dež. žel. posojila 1.148.872 K

kapitalizirane rente 18.399.378 K

glavnih akcij 80.072.788 K

prioritetnih akcij 2.570.000 K

prioritetnih obligacij 598.919.858 K

na drug način 400.000 K

990.102.899 K

poznejših drž. investic. 64.992.793 K

1.007.481.302 K

Državni denar predstavlja torej samo 331.950.220 K t. i. 32,9% investiranega kapitala, čeprav delež na daljini znaša 53,15%. Mali del ostalega kapitala predstavlja tudi državna in deželna udeležba pri glavnih akcijah samostalnih lokalnih železnic.

Ima pri njih:

država 2.502.960 K

dežela Kranjska 150.000 K

» Koroška 149.600 K

» Štajerska 1.376.975 K

» Goriška 350.000 K

Kranjska dežela je poleg tega prilega zneska udeležena tudi pri dolenjski železnici, ki je vračunana v kapitalizirano rento. Mal delež te rente ima tudi Štajerska. Kako je slovanski oziroma jugoslovanski kapital zastopan v močnem ostalem znesku privatnega denarja je težko računati. En del posebej glavnih akcij in prioritet lokalnih železnic bodo imele občine, en del tudi denarni zavodi. Gotovo pa bo imel večino veleposesniški in industrijski kapital domačih dežel, a le pri lokalnih železnicah, ki na predstavljajo le 4,45% investiranega kapitala. Glavni delež ostane na investicijah Južne železnice in te predstavljajo mednarodni kapital. V koliko je denarna politika jugoslovanska takoj lotila dela, ne vemo. Slutimo le, da te imela še nujne naloge. To so v obsehu slabe razmere, in njih izboljšanje pričakujemo s porazloženjem Južne železnice.

* sl. del; * dalm. del.

Bodočnost Poljske.

Pretekli teden je prinesel kopico uradnih, poluradnih in privatnih poročil in izjav o predmetih, ki so se obravnavali pri razgovorih v nemškem glavnem stanu. Vemo pa vedno še samo to, kar si je vsak lahko mislil že prej; da sta tvorila važen del razgovorov bistveno spremenjeni položaji na francoskem in na neproračunan razvoj ruskih razmer, je jasno. Poleg tega pa so veljala posvetovanja v prvi vrsti poljskemu problemu. Viharni oblaki, ki se zbirajo na zahodu in se bližajo bolj in bolj tudi srednji Evropi, postanejo lahko usodni posebej sedaj, ko zori odločitev na zapadnih bojiščih. Tudi na Poljskem samem postajajo razmere vedno bolj negotove; nezadovoljnost med ljudstvom narašča in se obrača v prvi vrsti proti Nemcem in nemškimi okupacijskim oblastim, v katerih vidi ljudstvo glavne krivce žalostnih razmer, inteligencja pa glavno oviro, da Poljska še vedno nima objavljenih in tako zaželjenih samostojnosti. Stališče takozvanih poljskih aktivistov, ki iščejo rešitve poljskega vprašanja v ozki zvezi s centralnimi državami, je postalo sčasoma zelo težavno in se je bati, da izgube aktivisti, na čelu jim poljska vlada, vse simpatije in vso zaslombo v narodu. Zato so silihi njih voditelji na Dunaju in v Berlinu vedno znova na definitivno ureditev poljske bodočnosti.

V nasprotju s prvotnimi vestmi, da so se zedinili v nemškem glavnem stanu na konkretno rešitev poljskega problema in določili novi kraljevini že tudi vladarja, se je tekot tedna pokazala, da nasprotja med stališči nemške in avstro-ogrške vlade še vedno niso odstranjena. Avstro-ogrski državnik se zavzemajo slejko prej za takozvano avstro-poljsko rešitev, ki naj zveže samostojno, za Galicijo združeno Poljsko potom personalne unije z monarhijo. Za avstro-poljsko rešitev so skoro vsi galisijski Poljaki, pa tudi zelo vplivni krogi iz Ruske Poljske, podpirajo pa jo tudi avstrijski Nemci, ker vidijo v njej edino možnost, da se znebijo poljskega vpliva v notranji politiki in si vendar ohranijo bogate galiske gospodarske vire. Seveda pa bi bila taka avstrijska Poljska znatna ovira nemškemu načrtom na vzhodu in je za to nalezela že od vsega početka na odločen odpor nemških državnikov, ki so zahtevali pod vplivom vsenemskih krogov čim tesnejšo gospodarsko in vojaško priklonitev nove Poljske k nemškimi državam. To nasprotje med Nemčijo in Avstro-Ogrsko je bil eden glavnih vzrokov, da so rešitev poljskega problema kljub manifestu obeh cesarjev od 5. novembra 1916 vedno znova odlagali.

Tudi po razgovorih v glavnem stanu ostane vprašanje še odprto. Dočim se z ene strani zatrjuje, da je avstro-poljski načrt definitivno propadel in postane Poljska samostojna, Avstro-Ogrska pa dobi garancije, da nova država ne bo ogrožala njenih interesov v drugi obliki, zatrjujejo zlasti galisijski konservativni krogi, da stoji avstro-poljska rešitev še vedno v okviru možnosti. Boj za in proti se vodi v nemškem časopisju odkrito, v avstrijskem mu stavi cenzura gotove meje. Pomemben napredek dosedanjega poteka pa je, da so se odločili nemški in avstro-ogrski krogi še v dvajseti uri, da smejo tudi Poljaki sami sodelovati o svoji usodi. Bilo bi tudi res prenevarno, če bi stavili dom nad dvajsetmilijunskemu narodu, ne da bi ga vprašali za njegovo željo. Saj bo ostalo poljsko vprašanje itak še dovolj pereče, ker v Nemčiji danes še nihče ne misli na to, da imajo pravico do svobode tudi poznanski Poljaki.

Nova velika ofenziva Angležev in Francozov.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. avgusta. (Kor. ur.) Z apadno bojišče. Skupina gfm. Ruprechta in generalobersta v Böhna. Zavrnilo smo sovražne delne napade severozapadno od Bailloula in na obeh straneh Lyse. V protisunko smo vjeli več sovražnikov. Angleži so včeraj z vso silo nadaljevali dne 21. avgusta severno od Ancre pričet napad ter razširili svoj napad z izločitvijo fronte ob Ancri severno od Alberta in odsek od Alberta do Somme. Prebitni poskus sovražnika, obsežno zasnovan, se je popolnoma ponesrečil v svojem razvoju. Sovražnik je doživel včeraj težak poraz. Na bojišču severozapadno od Bapauma so, pričakujoč sovražni napad, napadle ruske divizije s saksonskimi in bavarskimi polki sovražnika med Moyenneville in Miraumontom. Povsod so zadeli ob sovražni, v razvoju se nahajajoči napad in na močne priprave sovražnika in vrgle sovražnika mestoma do globine 2 km nazaj. Potem so bili za jutro pripravljene angleški napadi odbiti. Tekom dneva je sovražnik napadel še večkrat zlasti v smeri Puisseux-Beaumont-Hamel. Povsod smo ga s težkimi izgubami zavrnili. Močni sovražni napadi iz Alberta so se zlomili v našem ognju. Med Albertom in Sommo je sovražnik napadel pod kar najsilnejšo zaščito ognja časno preko ceste Albert Bray v vzhodni smeri. Močan protinapad hessenskih čet z deli pruskimi in württemberskimi polki so vrgli sovražnika preko ceste v njegova izhodišča. Odkrito v boju prihajajoče baterije so sestrelile številne sovražne oklopne avtomobile. Severno od Braya je sovražnik atakiral s konjenico. Uničili smo skoraj popolnoma. Delni boji so trajali na bojišču čia v noč. Med Sommo in Olso v splošnem miren dan. Močno streljanje južno od Somme je v dopoldanskih urah popustilo. Južno od Avre so se francoski napadi pri Fresnières v našem ognju samo deloma razvili ter smo jih zavrnili. Infanterijski boji ob Divette. Med Olso in Aisno smo nadaljevali dne 20. avgusta izvršeno prelomitev naše črte za Olso v noči na 22. avgust umaknili svoje čete nemoteno od sovražnika za Alletto. Močnemu sovražnemu napadu med Montcampom in Pont St. Mardom so se naše na zapadnem bregu Allette še ostale stotnije umaknile za odsek. Sovražni delni napadi med Alletto in Aisno so se ponesrečili v našem ognju in v protisunko. — Skupina nemškega cesarjeviča. Med Bazochesom in Fismesom smo v krajevnem napadu potisnili ameriške postojanke nazaj in zavrnili sovražne protinapade. — v. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 23. avgusta. Novi angleški napadi severozapadno od Bapauma pri Albertu in južno od Somme. Naši protinapadi so v razvoju. Silno streljanje med Alletto in Aisno.

Utrjeno mesto Bapaume leži na križišču velikih cest Amiens - Cambrai in Arras - Péronne, par km severovzhodno od izvira reke Ancre. — Vas Moyenneville leži 12 km južno od Arrasia ali 10 km sev.-zap. od Bapauma, vas Miraumont pa 8 km zapadno od Bapauma ali 11 km zračne črte sev.-vzh. od Alberta. — Vas Puisseux leži dobrih 10 km zapadno od Bapauma ob veliki cesti Arras - Albert, vas Beaumont - Hamel pa ob isti cesti 4 km bolj proti jugu. — Mesto Bray sur Somme leži ob Sommi 8 km juž.-vzh. od Alberta ob železnici v Montdidier in Pariz. — Vas Fresnières leži 9 km južno od mesta Roye. — Potok Divette pritoka od zapada in se kake 3 km južno od Novona izliva v Oiso. — Reka Allette (Lette) izvira vzh.-vzh. od mesta Laon, teče proti zapadu ob severnem vnožju gorskega grebena Chemin des Dames, potem jo zavije malo proti severo - zapadu ter teče južno mimo trga Anizy le Chateau in mesta Coucy le Chateau, končno se pribli. 12 km vzhodno od Novona izliva v Oiso. — Vas Montcamp leži ob izlivu Allette v Oiso, vas Pont St. Mard pa tik južno od Allette, 3 km juž.-zap. od mesta Coucy le Chateau.

Berlin, 23. avgust. (Koresp. urad.) Wolffov urad poročila: Ob Ancri smo preprečili dne 22. avgusta jutraj velikopotezen napad Angležev z močnim protinapadom med Courzellesom in Miraumontom, smo razbili pripravljene čete ter prekržali v ljuht, čez dan trajajočih bojih njegove napadalne namene. Tudi v zbranem ognju artilerije na njegovo zbrano infanterijo je imel sovražnik kar največje izgube. Med Albertom in Sommo so se po silnem artilerijskem ognju ob 4/6. jutraj pričet močni angleški napadi s tanki, zlomili v našem obrambnem ognju in v silnih protinapadih s sila krvavimi izgubami za sovražnika. Uničili smo močno konjenico, ki je bila pripravljena severno od Braya, da z atako izsilj prebitje. Angleži so imeli dne 22. avgusta težak krvav poraz. Flotile Olse se je ponesrečilo več zapored izvršenih močnih napadov francoskih tankov med Manicampom in Pont St. Mardom pred našimi pozicijami. Delne napade na drugih frontah smo zavrnili.

Berlin, 23. avgusta. (Koresp. urad.) Zvečer se sporoča: Od 22. do 23. avgusta so lahke čete mornariške zbra napadle sovražne pomorske bojne sile v pristanišču Dunkerque. S torpedi so bile zadete tri sovražne torpedovke. Dve torpedovki sta se potopili. Kljub močnemu protinapadovanju so se naše bojne sile polnoštevilno in brez izgub vrnile.

Zeneva, 23. avgusta. O ofenzivi armade generala Mangin piše »Petit Parisien«: Gibanje, izvršeno od armade Mangin med Olso in Aisno je bilstven element splošne bitke, ki se razteza od Royeja do

zapadno od Soissons. Kljub doseženim rezultatom si ne smemo prikriti, da je v tem odseku položaj težaven, ker krijejo to gozdovi teren in je to polno sotesk, vsled česar je pokrajina zelo primerna za defenzivo.

Zeneva, 23. avgusta. Hervé izraža svojo bojazen zaradi upuščanih, ki jih napravlja sovražnik pri umikanju in predlaga, da se store vojskovodje in šefi čet odgovorni za zločine. »Nouveliste de Lyon« zahteva, da naj se kot odgovor za napad na Pariz, Nancy in Boulogne napade cela vrsta večjih mest ob Renu.

London, 23. avgusta. (Koresp. urad.) V noči na 22. avgust so Nemci obstreljevali s težkim kalibrom Dunkerque. Sedem civilnih oseb je bilo ubitih, ena oseba pa je bila ranjena.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

21. avgusta zvečer. Med Matzo in Olso je sovražnik kljub svojemu odporu pod pritiskom naših čet šel nazaj. Lasigny je padel. Bolj proti jugu smo se ustalili v Plimontu, zavzeli gozd Orgal in prelomili svoje črte do Schivya in Ourscampa vzhodno od Olse. Naše čete so izrabile čez dan uspeh na levem krilu. Gozd in vas Carlepoint sta v naših rokah. Južno od Novona med Sentignyem in Point Olse ob Olso smo izvršili sunke. Bolj proti vzhodu smo prekopali pot iz Novona v Coucy le Chateau. Zavzeli smo Camelin, Fresne in Blerincourt ter ponesli svojo črto naprej do Saint Aubina. Od včeraj sem smo osvojili kadih 20 vasi. Na gotovih točkah smo napredovali 8 km.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

22. avgusta. (Izvelek korespond. urada.) Sovražni protinapad v odseku Bray je potisnil naše črte za 500 jardov nazaj. Boj se je nekaj časa vršil v Albertu, končno pa so naše čete mesto očistile. Vsi smo 1400 mož in vplenili strojne puške. Dne 21. in 22. avgusta smo vjeli med Sommo in Moyenneville nad 5000 mož.

22. avgusta zvečer. Naš napad dne 21. avgusta na fronti 10 milj od Ancre do bližine Moyenneville je bil uspešen. Vdrl smo globoko v sovražne pozicije na celi fronti ter vjeli več sovražnikov. Angleži in Novozelandci, spremljajoč od tankov, so nasokčili nasprodnje črte pod varstvom megle, pri čemer so zavzeli vasi Beaucourt sur Ancr, Puisseux au Mont, Bucquoy, Aublainville in Moyenneville. Angleške divizije so sunile naprej do bližine železniške proge Albert - Aras ter zavzele Achiet le Petit, gozd Legeast in Courcelles le Comte. Hudi boji na raznih točkah železniške proge zapadno od Achiet le Granda. Močan sovražni protinapad smo zavrnili. Naše bojne patrulje so zapadle sovražnika v boj. Nasproti Thiepvalu in severno od naše napadalne fronte smo napredovali med Boisieux St. Marcom in Mercatom.

AMERISKO URADNO POROČILO.

20. avgusta zvečer. Majhni napadi v Vogežih in severo - zapadno od Toula so bili zavrnjeni, predno so dospeli do naših črt. Včeraj so naši letalci z dobrim uspehom bombardirali železniško progo pri Flabeauvillu. Vsi naši letalci so se vrnili.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. avgusta. (Kor. ur.) Italijanska bojišča. Avstro-ogrška letalska flotilja je izvršila uspešen napad z bombami na italijansko letališče pri Mestru. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Albanija. Bojne sile generalobersta Pflanzer-Baltina so vrgle sovražnika na več točkah iz njegovih prvih črt ter pripravljale vjete in topove nazaj. — Šef generalnega štaba.

Napadi naših letalcev.

Dunaj, 23. avgusta. (Koresp. urad.) C. kr. vojno ministrstvo, mornariška sekcija, razglasa: Oddelek naših hidroplanov je dne 21. avgusta zvečer z zelo dobrim uspehom oblozil italijansko letališče Porto Corsini, ter dognal, da je večkrat zadel hangarje in barake. Vsa letala so se vrnila. Opetovano so naši letalci brez lastnih izgub napadli tudi neko letališče na kopnem na Lidu pri Benetkah in sovražne barake ob obali in ob Pavi. Sovražni letalci so bili dne 21. avgusta in naslednjo noč zelo živahno delavni nad severno Adrio. V dveh ponočnih napadih so metali bombe na Pulj, pri čemer prvi napad ni imel nobenega uspeha, drugi napad pa je napravil le neznatno stvarno škodo. Nekaj požarov v gorovju blizu Pulja se je kmalu vdušilo. V Fasani sta bili dve privatni hiši požarovali in več oseb je bilo ranjenih. Eden naših bojnih letalcev je dne 21. avgusta v zračnem boju v severni Adriji zbil italijansko letalo.

Z ostalih bojišč.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

22. avgusta. V pokrajini ob Mogleni in južno od Hume smo razpršili sovražne napadalne oddelke, ki so poskusili približati se našim najsprejnim postojankam. Na obeh bregovih Vardara je bil ogenj precej močan. V predpolju severno od jezera Tahinos je razpršila naša artilerija sovražne izvidne oddelke.

TURŠKO URADNO POROČILO.

21. avgusta. Fronta v Palestini. Zapadno od ceste Jeruzalem-Nablus se je ponoči razvil kratek boj med sovražnimi izvidnimi oddelki in našimi postojankami ter so v boj poslele tudi artilerije. Pregnali smo sovražnika. Čez dan slaboten artilerijski ogenj pri živahnem delovanju letalcev. — Vzhodna fronta. V severozapadni Perziji naše čete po načrtu napredujejo; na ostalih frontah je položaj neizpremenjen.

Mir med Turčijo in Ukrajino.

Dunaj, 23. avgusta. Včeraj so se na tukajšnjem turškem veleposlaništvu izmenjale ratifikacijske listine brest - litovske mirovne pogodbe med Turčijo in Ukrajino.

Ing. J. Velebil:

Jugoslovanska kvota avstrijskih železnic.

Delež avstrijskih Jugoslovancov na avstrijskem železniškem prometu je iz raznih vidikov zelo različen, po vsem se kaže pasivna stranka ugodna, aktivna pa neugodna.

Iz zemljišpisne stališča so jugoslovanske pokrajine razdeljene v dalmatinski del z dalmatinsko železniško mrežo in del, ki ga po večini prebivalcev lahko zovemo slovenski. Ta del je treba zemljišpisno omejitvi proti severu; ako vzamemo v poštev tudi gospodarske in narodne razmere po opisu meje v brožuri »Die nationale Abgrenzung im Süden« dobimo prometno zelo ugodno omejeno železniško mrežo, katerega leži, izvenzmi koške koloniziranih otokov italijanskih in nemških vsa v narodno enotnem telesu zapadnih Jugoslovancov.

Imamo potem (1. 1913): I. del dalmatinski 230 km (100% vseh avstrijskih železnic).

II. del slovenski:

Na Koroškem 289 km

Na Štajerskem 446 »

Na Kranjskem 507 »

Na Primorskem 586 »

1828 km

Avstrijske železnice so merile leta 1913, 22.981 km. Od tega je bilo: Na Češkem, Moravskem in v Šleziji 9578 km (41,67%).

V Galiciji in Bukovini 4745 km (20,85%).

Na Tirolskem, Vorarlberškem, Solnograškem, v Zgornji in Spodnji Avstriji 5222 km (22,52%).

Na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in v Primorju (Dalmacijo glej gori) 3206 km (13,96%).

Koroške železnice merijo 625 km. Od teh je na slovenskih tleh 289 km (46,56%) in na nemških 336 km (53,44%).

Štajerske železnice merijo 1489 km. Od teh leži v slovenskih pokrajinah 446 km (29,95%), v nemških 1043 km (70,05%). Slovenski del torej znaša 795% avstrijskih železnic, kvota jugoslovanska pa 8,95%.

Opisana železniška mreža je zelo celotna. Vsebuje 44 železniških črt, in samo 4 črte razdeluje in sicer v naslednjem percentalnem razmerju:

1. Črta: Amstetten - Trbiž 386 km (od tega 38 km = 10% v slovenskih pokrajinah).

2. Črta: Glina - Celovec 20 km (13 km = 65% v slov. p.)

3. Črta: Dunaj - Trst 577 km (319 km = 55,28% v slov. p.)

4. Črta: Maribor - Franzensfeste 375 km (166 km = 44,14% v slov. p.)

Železniška mreža dalmatinska je deloma lokalnega pomena, deloma ima širši pomen kot zaključek zalibog danes malo razvitih zveznih linij z zaledjem. Mreža slovenskega dela kaže dve močnejši zvezi mednarodnega pomena za promet zapada z vzhodom (v geografski smeri Drave in Save) in dve močnejši zvezi severnega zaledja z Jadranom. Ostale zveze so lokalnega pomena. Aktivno so posegli avstrijski

* Železnica N. Mesto — deželna meja pri Melnici še ni vsteta. Njena dolžina je 49 km.

Ruska fronta.

Stockholm, 22. avgusta. »Golos Simbirski« poroča: Napad sovjetskih čet na Čeh - Slovake se je na čeli črti pričel in se zaenkrat nad vse ugodno razvija. Ves položaj Čeh - Slovakov je tem bolj kritičen, ker jim manjka hrane in streliva. Vlada je trdno prepričana, da se bo sovjetovim četam posrečilo, vreči Čeh - Slovake na fronti ob Volgi. »Pravda« poroča, da so se sovjetovi polki iz gubernij Kursk in Orel branili bojevati se proti Čeh - Slovokom, kar je posledica agitacije socialnih revolucionarjev. Trocki je odposlal čete, ki naj upor zadržijo; kolovodje namerava izročiti revolucionarnemu sodišču.

Stockholm, 23. avgusta. Prejšnji angleški poslanik na carskem dvoru sir George Buchanan je po poročilih listov dospel v Vladivostok, odkoder bo vodil ententno diplomatsko akcijo proti Rusiji.

Zeneva, 22. avgusta. »Havas« poroča, da je angleška vlada zaprla boljševiškega poslanika v Londonu Litvinova, ker ententa ne priznava več, da vlada maksimalistov po mednarodnem pravu obstoja, torej ne more tudi njenih zastopnikov v inozemstvu smatrati eksteritorialnih.

Zeneva, 22. avgusta. »Temps« poroča iz Arhangelska, da je vrhovno poveljstvo nad ondodnimi ententnimi četami prevzel polkovnik francoske armade Donop.

Zeneva, 22. avgusta. »Temps« zatrjuje, da je znani general pl. Mannerheim, bivši poveljnik finske Bele garde v bojih s sovjetskimi četami, prevzel vrhovno poveljstvo nad finskiimi četami, ki bodo operirale proti ententnim četam v Čeh - Slovokom.

Zeneva, 23. avgusta. Od 146.000 delavcev v Petrogradu jih je 100.000 organiziranih socialnih revolucionarjev, ki jih vodi Berg. Vsi delavci v tvornicah municije, ladjenicah in tvornicah vagonov so postali socialni revolucionarji.

Kijev, 23. avgusta. Dočim je bilo na domski fronti razmeroma mirno, je sedaj prišlo do bojev med kozaki in boljševiki. S tem je postal položaj boljševikov znatno slabši, ker novi nasprotniki silijo boljševike k nadaljnjemu cepitju moči.

Moskva, 23. avgusta. Boji krog Kazanj, ki se vrše že nekaj tednov, so protin. Čeh - Slovaki in socialni revolucionarji so se polastili mesta.

Berolin, 23. avgusta. Na vprašanje ali vlada med Rusijo in entento vojno stanje, izjavlja tukajšnji ruski veleposlanik, da Rusija odklanja vojno, ker Anglija in Francija nista napovedali vojne.

Moskva, 23. avgusta. Na besedo Trockega je vlada sovjetov sklenila, ustvariti stalen vojni svet, ki bo imel v rokah vojaško vodstvo vseh front.

London, 23. avgusta. Japonske, angleške in francoske čete so bile zapletene na fronti ob Ussuriju v težke boje. Doselej so nosili glavno breme le kozaki in Čeh - Slovaki. Čete alijancev so se morale umakniti.

London, 22. avgusta. Položaj čehoslovakiških čet med Bajkalom in Uralom je vedno opasnejši. Tudi ob Volgi imajo prei nevarnost, ker je angleška pomoč premajhna.

Pariz, 23. avgusta. Glasom brzoglavke iz Tokija, je bila imenovana japonska gospodarska komisija, ki odpotuje kmalu v Sibirijo.

Zeneva, 23. avgusta. Iz Washingtona javlja »Petit Parisien«, da je položaj japonskega ministrstva težaven. To tudi ovira prevoz čet v Vladivostok.

Moskva, 22. avgusta. (Koresp. ur.) V guberniji Orel je prišlo do protirevolucionarnih, poglavito od kmetov organiziranih vstaj. Več boljševikov je bilo ubitih. Na oklopnih vlakih iz Kirska dosepele boljševiške čete so potlačile vstajo.

Moskva, 22. avgusta. (Koresp. urad.) Blagajnik intendantne ruske vzhodne fronte je pobegnil z več milijoni rublji. Blagajna železnice v Kursku s poldrugim milijonom je bila v napadu z bombami ob belem dnevu oropana.

Moskva, 23. avgusta. V bojih za Kasani, ki se vrše že nekaj tednov, so protirevolucionarne čete zasedle mesto. Rdeča garda je bila po silnih bojih prisiljena, da se umakne.

Moskva, 23. avgusta. Maksim Gorkij, ki je zopet ozdravel, namerava zapustiti Rusijo. Zatrjuje se pa, da mu vlada sovjetov noče izročiti potnih listov.

London, 23. avgusta. »Daily Mail« izve iz Harbina dne 21. avgusta: Angleži, Francozi in Japonci na fronti ob Ussuriju so imeli težke boje. Češka ojačenja so vzdržala naval sovražnih sil ter se obrnila proti Nemcem. Boljševiški motorni parniki na jezeru Hanka so vznemirjali levo krilo zavznikov.

Kodani, 23. avgusta. Zedinjene države so določile svoje čete na Filipinih za ekspedicio v Sibirijo.

Moskva, 22. avgusta. (Koresp. urad.) »Pravda« poroča: Tuneli na jugo - zapadnem bregu Bajkalskega jezera so prišli neposkodovalni v roke četam sibirske vlade. »Sibirskaja Rječ« poroča, da se nahajajo tuneli vzhodnega dela v oblasti boljševikov.

Moskva, 22. avgusta. (Koresp. urad.) Na velikem zborovanju v Tavriški palači je sporočil Lisovski, da je bilo z geslom »Dol s sovjetsko oblastjo!« v Krasnem Selu vse pripravljeno na pohod na Petrograd.

Moskva, 21. avgusta. (Koresp. urad.) »Izvestia« poročajo: Izredna komisija je v posesti poročil o vstaji Rdeče garde, ki naj se izvrši v najkrajšem času v Moskvi. Komisija sporoča do delavcem ter jih pozivlja, da naj sporoče vsak sumljiv slučaj. Isti list poroča, da je izbruhnila v Rohačevu v guberniji Moskvi vstaja kmetov, da je 15.000 kmetov napadlo člane eksekutivnega komiteja in kruto umorilo 6 rdečih gardistov. Iz Brdianska poročajo »Izvestia« o anarhističnih nemirih.

Amsterdam, 23. avgusta. (Kor. urad.) Iz Londona poročajo uradno, da se je sporočilo iz Vladivostoka: Sovražni oddelki so napadli čete generala Kalinkova ter so bile zavrnjene. 8000 mož sovražnih čet se nahajajo pri Ussurijki in Bimakovu nasproti zavznikiškim četam. Postavili so strojne puške na čolnih ob Osuriju. Sovražne čete ob Amurju štejejo 19.000 mož, v bajkalskem ozeumlju pa še 18.000 mož. Poleg tega razpolaga sovražnik še s 55.000 možmi neoboroženih avstro - ogrskih in nemških vojnih vtičnikov.

Helsingfors, 19. avgusta. Glasom poročil finskih listov Angleži v Kareliji vedo bolj nevarno prodirajo. Finski rdeči gardisti stoji pod vodstvom angleških častnikov v bližini finske meje severno od Uhtova. Petrozavodsk je glasom poročila očividcev, že v rokah entente. Angleži niso

sprejeli v svojo vojsko samo finskih pristavev takozvanih rdečih gardistov, marveč tudi pod napadnimi prevezami Karelce, ki so bili nastavljeni pri murmanskem železnici. Angleške laži in obljubljena mesečna plača 450 rubljev je dala Karelcem povod, vstopiti v angleško vojsko za osvoboditev domovine. Veliko je bilo njih razočaranje, ko jih niso poslali domov, marveč so morali zavzeti mesto Kjem.

Politične vesti.

— Priprave za jesensko zasedanje. Dunaj, 24. avgusta. Ministrski predsednik baron Hussarek bo začel v ponedeljek podrobna pogajanja s parlamentarnimi strankami v zadevi jesenskega zasedanja državnega zbora. Razgovarjal se bo po vrsti z Nemci, Poljaki, Ukrajinci in raznimi opozicijskimi strankami. Predsednik finančnega odseka poslanec Löwenstein apelira v dopisu, s katerim sklicuje prvo odsekovo sejo, na patrijotizem odsekovih članov naj s svojo prisotnostjo omogočijo sklepčnost in delamostnost odseka. V parlamentarnih krogih vzbuja precejšnja pozornost zadnja avdijenca ministrskega predsednika pri cesarju. Zatrjujejo, da je poročal baron Hussarek že o predelih z ustavno reformo, obenem pa izposloval vladarjevo privoljenje za nameravane osebne izpremembe v kabinetu.

— Skupna ministrska konferenca. Iz Budimpešte, 23. avgusta. Korespondenčni urad poroča z Dunaja: Popoldne je sprejel dr. Wekerle princa Radzivila. Nato se je odpravil v palačo ministrskega predsedstva, kjer je imel pogovor z ministrskim predsednikom baronom Hussarekom. V soboto popoldne ob 10. uri bo v zunanjem ministrstvu skupna ministrska konferenca, katere se udeležita oba ministrska predsednika, obojestranska strokovna ministra in oba domobranska ministra.

— Odlikovanje ogrskega ministrskega predsednika. Dunaj, 23. avgusta. (Kor. ur.) Povedom včerajšnje avdijence dr. Wekerleja, ki je poročal o tekočih političnih zadevah, je izročil vladar ministrskemu predsedniku briljante k velikemu križu reda sv. Štefana.

— Burianu je bolje! Dunajski »Abend« poroča o zahtevi nemških državnozborskih voditeljev, da se skliče glavni odsek nemškega državnega zbora in apostrofira pri tem avstrijske politike, rekoč: »Grof Hertling pač zavida svojega avstrijskega kolega. Temu nihče ne kali veselja z vladanjem, našim poslanecem ne pade v glavo, da bi imeli take neskrupne želje. Zadovoljijo se s tem, da bodo brali o vsem že še pravi čas v svojih listih.«

— Za sporazum med Italijani in Slovenci. »Edinost« je priobčila zanimiv italijanski članek, v katerem pisec N. S. dokazuje, da je za Italijane najboljša, ako se sporazumejo s Slovenci. Italijani in Slovenci teh pokrajin so si leta in leta stali nasproti kakor dve sovražnici si sili, vedno pripravljene, da se medsebojno raztrgata, in slastno sta porabili vsako priliko, da druga drugo škodujeta. Zdelo se je, kakor bi bila ta dva naroda po rojstvu podedovala sovraštvo in dolžnost, da se pobijata brez prestanka. V našem mestu je Meternichova zla zel: Divide et impera, poglajda morja močnejše korenine nego kje drugje! Mimogrede pa moram naglasiti, da ta zla zel ni poglajala samo v naših zemljah, marveč da so nasledniki tega ministra, nedosegljivi v motenju miru med nemškimi narodi z višine svojega častnega uradnega sedeža sejali žalostno seme tako v pokrajinah Labe in Visele kakor tudi Save in ob Jadranu. Boji med Italijani in Slovenci, med Italijani in Hrvati, med Hrvati in Srbi, med Poljaki in Ukrajinci in tako dalje — vse to so sadovi divide et impera. Če tem bojem dodamo še boje proti obema privilegiranim narodoma, to je proti Nemcem in Madžarom, potem dospemo do zaključka, da bi bil Diogen s svojo svetilko lažje našel svojega človeka, nego v avstrijsko-ogrski monarhiji kotiček, kjer ni bil divjal boj. A mi nismo sami, ki trpimo; vsi drugi nemški in nemadžarski narodi monarhije so v enakem ali podobnem položaju. In ravno to stanje stvari, te skupne bolesti, te skupne rane so povzročile, da so ti narodi opustili vsako sovraštvo, si medsebojno odpustili lastne krivice in se v prepričanju lastnih pravic in lastne moči bratsko združili začeli osvobodjati verig. Sdaj smo se tudi mi, kakor drugi narodi, ki so trpeli in še trpe, končno naučili razločevati prijatelje od sovražnikov in če hočemo Italijani, da se bodo naše težnje kdaj uresničile, moramo biti zvesti načelu, da lastne svobode ne moremo bolje ugraditi nego s svobodo drugih narodov, posebno sosedskih, da se moramo torej na temelju teh načel v lastnem interesu tesno zvezati z Jugoslavo, ker stremijo po svobodi in neodvisnosti, ker so z nami v stiku in ker pripadajo narodu, ki je pač zrel, da se vlada sam. V našem slučaju bi se dala vprašanja, o katerih toliko govore sovražniki zveze med nami in Slovenci, z nekoliko dobre volje rešiti na podlagi splošnega sporazuma. Pisatelji obeta, da bo o podrobnostih sporazuma govoril v posebnem članku.

— Češka propaganda. Pod tem naslovom prinaša organ grofa Tisze »Az Ujsag« dolg uvodnik, v katerem se bavi s češko politiko zadnjega časa. V članku beremo med drugim: Češki govornik je poudarjal v dunajskem parlamentu, da bo čehoslovška država brezpogojno prišla in je svetovni Madžarom, naj omeje svojo oblast na svojih 9 do 10 milijonov Madžarov. Ta predrzna češka propaganda se vidi po natančnem načelu tako v monarhiji kakor tudi pri naših sovražnikih. Čehi se z dobro razdeljenim delom bore na dve

fronti za isti cilj: za samostojno češko-slovansko državo. Tam zunaj s svojimi češkimi brigadami, tu doma s sistematičnim destruktivnim delom. Ojstrina njihove politike pa je naperjena proti Madžarom. — Skupno z Jugoslavo hočejo Čehi izolirati avstrijske Nemce in Madžare. Kljub temu pa Nemci ne le, da ne podpirajo madžarskih stremeljenj za okrepitvijo, ampak celo simpatizirajo s protimadžarskim gibanjem, kjerkoli naletijo nani, čeprav se morajo zavdati, da je njihov obstoj mogoče edino poleg močne Madžarske, ki jih bo obrnila pred združenim slovanskim navalom.

— Za prehrano Dalmacije. V Zagrebu so se sestali dne odpisanci dalmatinskega deželnega zbora s člani nalašč v ta namen izvoljenega odseka hrvatskega sabora, da se pogovore o podrobnostih, kako bi mogla Banovina z živežem, zlasti z moko, pomagati stradalajoči Dalmaciji. Konference je otvoril v navzočnosti bana Mihalovića načelnik saborskega odseka grof Kulmer. Dalmacija, ki je dobila od meseca aprila komaj 61% namenjenega kontinenta na kruhu in moki, je dobivala v nadaljnjih mesecih še vedno manj. Meseca julija pa je dovoz popolnoma izostal.

— Zopet madžarski izgon. Praga, 23. avgusta. Urednica »Narodnih Listov«, Miloslava Sisova, je došla na Slovaško na obisk k svojim sorodnikom. Kakor hitro so ogrske oblasti doznale za njen prihod, so poslale v okraj vojaško patroljo, ki je stražila mlado Čehinjo noč in dan, da ne bi mogla »hujskati« Slovakov. Pred dnevi pa je dobila uraden poziv, naj nemudoma zapusti Ogrsko, ker je za pet let proglašena vsled nevarnosti čehoslovške propagande. Vojaški kordon jo je spremljal do moravske meje in sv. Štefan je zopet rečen velike nevarnosti.

— Trumbić o Hussarekovih reformnih načrtih. »Az Est« javlja iz Zeneve: Dr. Trumbić je odgovoril na vprašanje italijanskih časnika, kaj meni o Hussarekovem načrtu, da se monarhija pretvori v federalistično državo: Ne verujem, da bi Madžari in Nemci kdaj pristali na državno federacijo. Madžari se bodo obrnili prej z orožjem v roki proti Avstriji, kakor da bi dovolili enakopravnost svojih narodnosti.

— Protest radi italijanskega napada na hospitalsko ladjo »Baron Calle«. Dunaj, 24. avgusta. (Kor. ur.) Avstrijski Rdeči križ je poslal radi italijanskih napadov na hospitalsko ladjo »Baron Calle« protest na mednarodni Rdeči križ v Zenevi.

— Kriza v poljski vladi. Dunaj, 24. avgusta. »Neue Freie Presse« poroča, da bo poljski ministrski predsednik Steczekowski v najkrajšem času odstopil. Že deli časa ne živi več na Poljskem, ampak je s svojo rodbino v nekem gališkem kopališču. Princ Radzivila ga bo obiskal na svojem povratku z Dunaja.

— Bolgarske stranke brez svojih pisarn. Notranji minister Takev je razposlal okrožnice na okrožne predstojnike v Stari in Novi Bolgariji, ki imajo odpraviti vse pisarne raznih strank, češ, da se ima ljudstvo zbrati pod zastavo zedinjene Bolgarije in opustiti vsak strankarski prepri, da se bo započelo delo končalo z združenimi močmi.

— Izjava Clemenceauja o koncu vojne. Zeneva, 22. avgusta. »Temps« prinaša izjavo Clemenceauovega govornika zastopnikom pariških združenj, v katerem je izjavil: Treba je še zadnjega napora in po njegovem trdnem prepričanju konec vojne spričo velike ameriške pomoči ni več daleč.

— Španska najpomaga. Lugano, 22. avgusta. Clemenceau upa pripraviti Špansko do preloma z Nemčijo. V razgovorih s španskimi žurnalisti je slikal zmago entente kot gotovo stvar.

— Volitev finskega kralja. Poročali smo, da je prišla v Berlin deputacija finskega deželnega zbora, da povpraša princa Adolfa Friderika Meklenburškega, če hoče sprejeti novoustavljeno finksko krono. Demokratična finka republika, ki jo je rodila ruska revolucija, se bo torej prelevila v kraljevino pruskounjerske barve, danes gotovo malo čuden pojav, ko kaže ves svetovni razvoj v nasprotno smer. Umljivo nam postane to spreobrnjenje še le, če pomislimo, da so pomagale nemške čete finski konservativcem premagati socialistične skupine, z ruskimi boljševiki zvezane rdeče gardiste. Optri na svojo belo gardo in na nemške polke, so proglasili konservativci delavske zastopnike v deželnem zboru enostavno za veleizdajalce in jim odvzeli mandate. Tako so v manjšini republikanci, ki so imeli prej veliko večino. A še vedno ni bilo po ustavi potrebne petdesetinske večine za uvedbo nove državne oblike. In tu so si znali finski politiki pomagati na način, ki jim dela vso čast in dokazuje njihovo plemensko sorodnost z Madžari, temi prvimi mojstri v državno-pravni sofistik. Izvlekli so neko staro švedsko ustavo iz leta 1772, ki je veljala nekaj tudi za Finsko in ki obsega tudi določbe za volitev novega kralja. Na podlagi te ustave so proglasili, da je Finska že itak monarhija in ima že tudi določen volilni red za kralja, da je torej vsako razpravljanje in glasovanje o teh vprašanjih odveč. Pripustili so le glasovanje o času kdaj naj se kraljevala volitev izvrši; za to pa je zadostovala navadna večina in to so po zaslugi gori omenjene radikalne operacije v deželnem zboru res dosegli. Ali komaj: 58 glasov je glasovalo za takojšnjo volitev, 44 pa jih je bilo proti. In tako bo prišel Adolf Friderik na finski prestol; kraljevo krono pa bo nosil vseeno po božji milosti in po volji finskega naroda...

— O govoru dr. Solfa. »Manchester Guardian« piše o izjavah nemškega kolonialnega tajnika dr. Solfa takole: Ta govor tvori najbrže del propagandne vojne, ki jo je nemško časopisje zahtevalo. Govor je sicer bolj kakor razni drugi nemški govori, ni pa odkritosrčen. Tako n. pr. trdi dr. Solf, da je Balfour izjavil, da si bo Anglija priklopila nemške kolonije. Balfour pa je samo izjavil, da se nemške kolonije ne bodo vrnille Nemčije kakoršna je danes, pač pa drugi Nemčiji, ki bi bila pripravljena udeležiti se mirnega dela civilizacije. Dr. Solf pravi, da imamo že sedaj pred seboj tako Nemčijo. To dokazuje zopet silno pomanjkanje odkritosrčnosti. Dr. Solf je zagovarjal pogodbe v Brestu Litovskem in v Bukarešti. Kar pravi o tem, je celo za Nemčijo smešno, ker tudi tam že spoznavajo, da so bile te pogodbe zločin in neumnost. Nečemo dvomiti o dobrih namelih dr. Solfa, novi svet pa se mora sprijazniti z resnico, ker ni druge poti.

Učiteljstvu.

Izmed številnih podobnih dopisov se čutimo dolžne objaviti tale poziv in predlog:

Polovica počitnic je minilo, čez eden mesec bi morali zopet nastopiti našo tlako. Tlako pa opravlja danes le še tisti, ki sam hoče! In tudi mi, tovariši in tovarišice — gre se za obstoj, za kruh, za plačilo našega dela. Živeti pod dosedanjimi razmerami, delati za sramotno plačo ne moremo in nečemo! Prej ko nastopimo zopet naše službe, moramo doseči ureditev naših plač, oziroma za enkrat naše doklade o katerih nam govorijo že od januarja t. l. katere nam pa obetajo izplačati »v novembru« ker so računali zamotani! Kakšne so se bile cene v spomladi in koliko bi se še bilo dobilo blaga takrat! 50% od januarja izplačevano 150% bi bilo zalego več ko v novembru 100%. Končno pa nas že lahko izkušnje uče, da obljubam ne smemo verjeti — počakajmo dejanj oziroma zahtevajmo jih!

V ta namen je pa pred vsem potrebno, da se sestane celokupno kranjsko učiteljstvo na posvetovanje v najkrajšem času. Čakati ali pozivati naše organizacije bi bilo brezpomembno — imele so časa in vzroka dovolj ganiti se v tem oziru. Brez zamere — ali resnica je, da je pri nas še vse v starem ozračju in čas bi bilo, da bi zavel tudi v naših vrstah sveži duh. Nekako ponižanega se čuti človek, ko pride v dotik z kolegi drugih kronovin, katerim je nerazumljivo naše potrpljenje in katerega vzrok menijo da je iskati v pomanjkanju — stanovske samozvesti. To so besede neke hrvaške tovarišice in ne more se ji oporekati.

Malo stanovske samozvesti doni iz vrste, ko se nas pozivlje »iti raje na dmino« i. t. d. Tovariši, ne bodimo slepi! V zatiranju učiteljstva tiči skrito zatiranje šole. Naša zadeva ni samo vprašanje žoloda, vprašanje narodne omike je. Udaril pastirja in razgalil boš čredo, tega reka so se poslužili gotovi ljudje, katerim je ljudska izomika trn v peti. Naša dolžnost je štiti šolo — zaradi naroda in še čreba, izboljševati z najradikalnejšimi sredstvi naše pravice, ne pa vreči puško v koruzo, prepustiti šolo njenim zatiralcem in škiliti v katerem stanu bi se udobneje živelo. Danes živi pač vsi stanovi udobneje od nas; a zakaj? Ker so se znali uveljaviti ter doseči svoje pravice! Kako pa je bilo med nami? Vsa tovariši si je iskal stranknih dohodkov — stanu vrednih ali ne vrednih — le za zboljšanje skupnih interesov se ni zanimal. Ni ga bilo sram hvaliti se, da ga od doma podpirajo, sram ga je pa pred samim seboj, ko spravi mesečno plačo. To je res pomanjkanje stanovske samozvesti! V to lažbo ob sramotni plači pač vzdahne ta in oni oguljeni godčev rek: za malo denarja, je malo muzike. Dobro pristojta ta rek godcu, učitelju dela sramoto. Masčevati se s površnim delom nad otroci je nedopusten greh nad lastnim narodom, je voda na mlin zatiralcev šole.

Izbojujmo si svoje pravice, ako nam jih kratijo. Ako nima dežela sredstev za dostojno vzdrževanje šolstva, naj ga prevzame povod država, saj se ravnamo po vseh šolah po državnih šol. zakonih, zakaj bi ne bili plačani državno! Zakaj podražavljati posamezne šole, posamezne učitelje? Država predpisuje občno izobrazbo, šolstvo je državna zadeva »državne šole in drž. učiteljstvo« pa so bele vrane. In kogar doleti ta sreča, se čuti vzvišenega nad svojimi »deželnimi reveži« — ker mu to dovoljuje poštna plača — ne pa višji študij ali boljše delo!

To in podobno bi se temeljito pretreslo na takem skupnem sestanku ter poiskal modus, priti do stanu primernih dohodkov, bodisi že iz deželnih ali državnih blaginje, kajti končno se vzgajajo po vseh kranjskih šolah ne samo »Kranjci«, ampak obenem tudi državljani.

Za tak sestanek ali bolje zborovanje, je seveda najprimernejši kraj Ljubljana, kamor imamo prilično Gorenjci. Dolenjci in Notranjci sorazmerno enako daleč. V dosego polnoštevilne udeležbe bi bilo najenostavnejše, da opozore g. nadučitelji svoje podrejeni učiteljstvo osebno ali pismeno, vsak tovariš na naj poglavitno pri kolegih, da ne bo zopet tajna stvar. S takojšnjim delom bi se dalo zborovati rečno 1. septembra ali kako prilično.

Toliko za danes v pretres vsem tovarišem in tovarišicam s prošnjo, da se zganete in poprimete gesla:

pomagaj si sam!

V.

Dopis iz Ptuj.

(Od našega dopisnika.)

Ptuj, 21. avgusta.

Pa z najo! Tri četrti ure hoda od Ptuja se nahaja na Ptuischem polju mlin Rengo. Prva vojna leta je lastnik sam vodil mlin in prodajal moke. Obrt mu je nesla lepe točake, govori se o milijonu. To pa seveda naši mestni gospodi kar nič ni bilo všeč. Šikanirali so lastnika tako dolgo, da je dal svoj mlin mestnemu magistratu v najem. Lastnik je delal po zmernih cenah, a je vendar neizmerno bogat. Sedaj gospodari na navijajo cene moke, da je jo, Tako je pripovedovala neka gospa, da je prišla po par kilogramov moke; dobila jo je; a ko je vprašala za račun, je zvedela, da stane vsak kilogram 6 K. Kakor se govori, je to še ena zmernejša cen, kajti računalo se strankam, kakor se sliši kilogram že tudi po 12 K! Če bi bilo zadnje tudi pretirano besedičenje, kar pa menda ni, je že cena 6 K za kilogram vnebovpijoča. Kjer je kup že velik, tja ponavadi pride še kup.

Ali je res? Kmetica, ki je letos pridelala 3 meceline pšenice pripoveduje, kako je bila ob 2 mecelini. Mlinar Rengo, ki je sedaj na svojem mlinu nekaj poslovođa ptujskega mestnega magistrata, je pod roko razglasil, da sedaj melje brez kart. Ko so ljudje to zvedeli, so vozili kar trumova v mlin. Tudi omenjena kmetica je zapeljala 2 mecelina, približno 88 kg pšenice v mlin. Nabralo se je, kakor se govori do 3 vagonov zrnja. Dobil pa ni niko moke, ker se je vsa pšenica oblastveno zasedla. Pravijo, da je bila vest, da se melje brez kart le vaba, da so ljudje neprostovoljno oddali zrnje. Pri tem se pa ne pomisli, kolikim se je s tem prizadejala velika krivica, kakor ravno omenjeni kmetici.

Kako so patrijotični! Povodom cesarjevega rojstnega dne so bile razobešene zastave po javnih poslopih. Zasebne hiše se niso odele v praznično obleko. Mesto je bilo videti nekako pusto; nič se ni poznalo, da obhaja naš vladar svoj rojstni dan. Kako drugače pa izgleda mesto takrat, kadar se slavi nemškega cesarja ali Hindenburga! Takrat pa skoro ne veš, kam bi pogledal! Na vsaki hiši plapolala zastava, ne nekaterih vidiš tudi 2 ali 3. Same frankfurterice, vsenemške zastave, madžarske, celo turške opaziš, saj se proslavlja nemški cesar, nemški Hindenburg. In magistrat vse vnet razposilja polo po mestu: »Es wird gewünscht, dass Fahnen ausgehängt werden!«

Begunci. V Ptujju je še nekaj beguncov, ki se radi žalostnih razmer na Goriškem, še ne morejo vrniti na svoje domove. Sedaj pa je izšel od magistrata ukaz, da se imajo vsi begunci tekom 2 mesecev izseliti iz mesta. Kdor ve, kako težko je v Ptujju ali njega okolici dobiti stanovanje, ta bo razumel, kaj to pomeni. Vsekakor kaže to postopanje malo srca z nesrečniki.

Strasne cene. Zadnjič je bilo v »Narodu« čitati, da se pšenica pod roko oddaja po 400—500 K a metriski stot. Mi tukaj se kar nič ne čudimo. Naš kmet je zahlepel po denarju. Bil so slučaj, ko je kmetič pobasal tudi 600 K, da 800 K za 100 kg pšenice. Za čebulo se plačuje po 5—8 K tudi 9 K. V vinorodnem kraju smo, pa točijo vino po 11 K pa niti ne bog ve kako dobro. O sadju in krompirju niti ne govorimo. Lasje se nam pa ježe ob misli na zimo. Drva se plačujejo kubični meter (stara klatra) po 280 K. Sedaj naj pa kedo reče, da se bo dalo ob takih cenah po zimi živeti. Vlada je nezmerno, da bi napravila red, producenti pa delajo s konzumentu, kar se jim ljubi. Čas bo, da merodajni faktorji začno misliti na mir.

Vesti iz primorskih dežel.

Odlikovanje. Okrajni komisar in voditelj sežanskega okrajnega glavarstva gospod Josip Znidaršič je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetlinje. Državni deželni in obinski uradniki v Gorici so imeli zopet zborovanje, na katerem so se veseli sprejeli vest o prepovedi izvoza domačih pridelkov. Predlagala se je ustanovitev društva uradnikov v Gorici in prečitela spomenico, katero izročil odposlanstvo uradnikov (Hrovatin, Schwarz in Vidrič) ministrstvu dne 26. t. m. Spremljal bo odposlanstvo deželni glavar. Na zborovanju se je prečitelo pismo sodnega svetnika Trevisana imenoma sodnih uradnikov, da ne zapajo tej akciji in se ne pridruže.

Zupanstvo Tenuica t. č. v Lipi naproša vse dosedaj še ne povrnjene begunce — iz Kostanjevice vse — da mu čim prej sporoče: Ime in priimek, gopodarja, bivališče, h. št. (pred evakuacijo), številno družino (tudi vojake) in poklic gospodarja in sinov istega (kmet, kamnosek, bičar itd.). Gre se za Kostanjevico zelo važno vprašanje: biti ali ne biti. Kdor si ni še ogledal svoje domovino, naj to čim prej stori ter podpisano pismo ali ustmeno sporočilo: hoče se li nastaniti v Kostanjevici ali pa v kofi drugi občini, kjer da mu sežidajo hišo na državne stroške; za po vojni uničena posestva bodo država bržkone vse plačala po zakonu o vojnih škodah. Vsekakor naj vsaki stari, kakor stoji dobro pregleda in premisli, ali si mora urediti toliko polja, da bo mogel skupaj z družino živeti (mislim, tega ne bo mogoče še več let). Gori omenjene podatke prosim, da se mi vpošlje vsaj do 8. septembra t. l. — Zupan Trampuš.

Dnevne vesti.

— Iz politične konceptne službe. V notranjem ministrstvu službojoči okrajni komisar kranjske politične uprave dr. Adalbert Keler je imenovan za namestniškega tajnika. Deželnovaldni konceptni praktikant Stanislav Novak je premeščen iz Postojne k deželni vladi v Ljubljani.

— Vodstvo novomeškega okrajnega glavarstva je prevzel okrajni komisar dr. Fran Vončina. Dosedanji glavar baron Rechbach je premeščen k deželni vladi v Ljubljano.

— K triumfalni vojni slovenskih gostov po Dolenjskem. Pišejo nam: Pri poročilu o pozdravu slovenskih gostov je spuščeno postajališče št. Vid pri Zatičini, na kojem je bil zares lep pozdrav. Došlo je veliko občinstva ter deklet v narodni noši. Z velikim navdušenjem so pozdravljali goste, zapel je mešan zbor, izročili so šopek in 400 kron za mariborsko slovensko šolo. Gotovo lep in posnemanja vreden pozdrav je privedla mala vas št. Vid pri

Zatičini. — Na postajo Zatičina je došlo precej občinstva, kar je očividno z bodlo tamnjenega načelnika, tako da je začel ljudi na surov način v pehali, zahteval vstopnice ter pretil z denarno globo. Ogorčeno je zapustilo nekaj ljudi postajo, nekateri so šli po vstopnice k blagajni. Tam zopet ista vestnost, deloma so jih dobili, drugi pa je bilo rečeno, naj počakajo v čakalnici, da odpravi vlak, potem dobe tudi oni vstopnice. Omenjeni vlak je bil vprav isti, ki je vozil slovenske goste. Pri večernem vlaku se je ponovil isti slučaj. Pripomnimo, da v obče ne postopajo tako strogo radi vstopnic.

— **Zahteve državnih železnikarjev.** Dne 22. t. m. so se nadaljevala pogajanja med vlado in železnikarskimi organizacijami ter je bila vlada pripravljena železnikarjem iti na roko tako kar se tiče preskrbe z živili, kakor tudi preskrbe z obleko. Sporno je bilo vprašanje dvojne vračunavanja vojnih let za napredovanje v višje plačilne stopnje. Baje je prišlo zvečer glede vseh vprašanih do sporazuma.

— **Gledališke muzikalie in knjižice.** Iz gledališke pisarne: Končno smo ga našli, brdko pogrešanega, in zdaj se začne ples! Znaní tenorist Alojz Fiala je podpisal pogodbo kar dvema ravnateljstvom naenkrat ter jo je prejel našemu gledališču. Zato se je proti njemu vložila tožba ter se mora zdaj iskati zanj namestnika. Iskati treba tudi še godbenikov, tenoristov, basistov in sopranistov za zbor in iskati igralcev in igralke. Marsikaj in marsikoga je torej treba še iskati, a glavno je, da se je končno našel seznanjen tisti debelovestnik, ki si izposodi gledališke muzikalie, partitije, igre, knjige, kostime, dr. a jih vžle vsem pozivom še doslej niso vrnil. Z njimi se začne zdaj brez obzira ples! Dama ali gospod, pevec ali pevka, družina in zavodi, vsi se zadnjič pozivljajo: vrnite takoj, steer boste toženi in vaša imena se razglasí! Tekom poslednjih let je bil gledališki arhiv v dobrednem pomenu besede izplenjen in razvlečen. Oporni in operetni arhiv je brez klavirskih izvodov, brez slovenskih prevodov, da celo partiture so izginile; iz dramske knjižnice je zmanjkala dolga vrsta suflerskih knjig z vlogami ali brez vlog. Premnogim društvom je ustreglo naše Dramatično društvo, a zahvale ni želo. Karkoli hočejo zdaj režiserji ali kapelniki vzeti v roko, nič ni popolno, večina pa sploh nerabna. Dolgo smo molčali, zdaj bomo — tožili in povrh zaničarjevali — še javno ožigosali. Pozivljamo torej vsakogar, ki se ga tiče: pregledi nemudoma svojo knjižnico, družina naj pregledajo svoje arhive ter nam naj vrnejo nemudoma, kar nam še dolžujejo! Po 1. septembru vložimo proti vsem brezvestnim dolžnikom tožbe, da bodo imeli na svoji krivdi škodo in sramoto. Gledališče je javna narodna zadeva, in kdor mu dela škodo, ne zasluži nobenega pardona več! To se naznanja javnosti vsled sklepa ravnateljstva gledališkega konsorcijskega dne 22. t. m. — Gledališki arhivar.

— **Narodna galerija v Ljubljani.** Deželna vlada je pravila društvo »Narodna galerija« odobrila. Društvo, ki mu je, kakor znano, namen, v Ljubljani oživitvori narodno galerijo umetnin in pospeševati vpodabljanje umetnosti, se bode konstituiralo v kratkem. — **Umrl je bil dne 16. avgusta** pokopan v Szent Miklosu na Ogrskem g. Dragotin Mohar, narednik pri nekem domobranskem polku, črkostavec, posestnik in gostilničar v Ljubljani (Spodnji Šiški). Simpatični mladi mož, ki zapušta soprogo in dvoje hčerk, je bil eden najboljših delavskih mož za napredno stranko v Spodnji Šiški. Zvest podpornik in sodruhin slovenskih društev ter prijazen in ljubezniv družabnik. Bodi zavednemu možu, ki je daleč od domovine lezel v prezdni grob, ohranjen ljubeč spomin, prizadej rodbini pa iskreno sožalje!

— **Pogreb Lovra Sarea** je pokazal, kako priljubljen je bil rajnik. Udeležilo se je pogreba občinstva, da je segal sprevod od hiše žalosti do Florjanske cerkve, na obeh straneh ceste je bil na rosi špalir ljudstva. Pogreba so se med drugim udeležili državni poslanec dr. Ravnihar kot predsednik »Glasbene Matice«, podžupan dr. Triller z mnogimi občinskimi svetniki, zastopstvo Ciril - Metodove družbe s prvomestnikom Senekovičem na čelu, zastopniki uradništva Mestne hranilnice, odposlanstvo »Sokola II.«, kateremu je c. kr. policija milostno dovolila nastop treh članov, da so nesli venec in treh, da so šli za krsto. Velikansko število trgovcev in obrtnikov ter prijateljev pokojnikovih. Pred hišo in pri Sv. Krištofu je zapel močan pevski zbor »Glasbene Matice« dve v srce segajoči narodni žalostinki. Vence s travki v slovenskih barvah so darovali »Sokol II.« »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« in najbližji njegovi prijatelji. Pri Sv. Krištofu smo se poslovili od pokojnika, na kar ga je poseben voz odpeljal v njegov rojstni kraj Homec pri Kamniku, kjer je bil večeraj zjutraj lep pogreb, katerega se je udeležilo veliko število ljubljancev. — **Kakor čujemo,** je pokojni Sarc zapustil več tisoč kron v slovenske narodne namene, posamezne svoje nam še niso natančno znane. — Čast njegovemu spominu!

— **Pevci in prijatelji pokojnega** narodnega pevca Avgusta Štamcarja so dosedaj zbrali za njegovo nagrobno spominsko ploščo 289 K 69 v. h kateremu sta največ prispevala pevski zbor »Glasbene Matice« in pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Nadaljnje blagohotne prispevke sprejema pokojni prijatelj g. Jakob Lumbar. Mesarska cesta 1.

— **Obrtno - nadaljevalni tečaj za pomočnike,** ki niso imeli prilike obiskovati Obrtno - nadaljevalne šole, priredil v Ljubljani Zavod za pospeševanje obrti. Podučevalo se bo zlasti knjižništvo in najpotrebnejši predmeti, ki jih rabijo obrtniki za samostojno izvrševanje obrti. Pomočniki, ki žele obiskovati tečaj dobe vse informacije v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Slične tečaje je Zavod za pospeševanje obrti pripravil prirediti tudi v večjih krajih po deželi in naj se obrnejo zainteresirani faktorji tozadevno na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani.

— **Obrtno - nadaljevalni tečaj za invalide,** ki se uče kakega obrta in ki hočejo izpopolniti praktično izobrazbo še s teoretično - strokovnim znanjem, bo priredil Zavod za pospeševanje obrti sporazumno z ravnateljstvom c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Pri glasi naj se naslove na Zavod za pospeševanje obrti, ali pa državno obrtno šolo v Ljubljani, kjer se izdajajo tudi natančnejše informacije.

— **Ustanove in podpore za učence obrtnih državnih učnih zavodov.** Kranjsko deželno društvo c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote nam sporoča: C. kr. ministrstvo za javna dela je z odlokom z dne 8. aprila t. l. št. 10.398 XXI b odredilo, da se je ozirati pri oddaji državnih ustanov in podpor za učence na obrtnih državnih učnih zavodih pri sicer enakih okoliščinah na one učence, ki morejo dokazati, da so povalno opravljali vojaško službo pred sovražnikom ali so bili pa med isto ranjeni, da bi bili vsled tega vojni pohabljeni v smislu § 9. cesarske naredbe z dne 7. decembra 1916 dr. zak. št. 364, in da se je v jednaki meri ozirati na one učence, katerih očetje so v tej vojni padli.

— **Za invalide** je oddati eno mesto Jakob ml. Schellenburgove ustanove letnih 253 K 50 v. (za celo življenje). Prošnje je do 15. septembra vložiti pri c. kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu v Ljubljani. Več je razvidno iz objave na mestnem magistratu.

— **Pošiljanje obleke vojnim vietnikom v Italiji, Franciji in Angliji.** Poizvedovalni urad za vojne vietnike na Dunaju poroča, da se zamore točasno pošiljati vojnim vietnikom v Italiji, Franciji in Angliji poleg raznih jestevin tudi obleko in čevlje in sicer stane: 1. obleka iz slabejše volne 45 K. 1 obleka iz volne 90 K. 1 par suknjenih čevljev 60 K. Naročila sprejema Poizvedovalni urad Deželnega in gospenkega pomožnega društva Rdečega križa v Ljubljani, Poljanska cesta 4, II. nadstropje.

— **Poziv slov. visokošolcem na Dunaju.** Slov. dijaštvo na Dunaju namerava ustanoviti s prihodnjim šolskim letom svojo menzo. Kdor reflektira na kosila in večerje te menze, naj to sporoči na naslov: med. Elza Soss, Kamnik. Zadeva je nujna, poznejših priljav ne bo mogoče vpoštevati.

— **Kaljenje nočnega miru v Križevniški ulici.** Na našo tozadevno vest se je oglasil večeraj v našem uredništvu prizadeti gospod poročnik, izjavljajoč, da odgovarja resnici prvo poročilo, kar se tiče kaljenja nočnega miru v Križevniški ulici, glede na opazko, da naj se dotični, komur je slovenska pesem neljuba, izogne, pa je položil gospod poročnik pri našem uredništvu 50 K za družbo sv. Cirila in Metoda, dostavljajoč, da glede kaljenja nočnega miru uredi zadevo policija.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 11. do 17. avgusta se je rodilo v Ljubljani 12 otrok, mrtvorojen je bil 1 umrlo je 9 domačinov in 3 tujecev. Za tisti je umrl 1 tuječek. Oboleli so: za tifuzom 5 voljakov, za grižo 6 domačinov, 2 tuca in 3 voljaki ter za vrtično 1 domačin.

— **Ribnica.** Zenska podružnica C. in M. priredi v nedeljo, 25. t. m. koncert v prid naši Družbi. Pri koncertu sodeluje gđ. Mimi Schweigerjeva, Vida Picokova, obe učenki praškega konservatorija in g. Pavel Debevec, član slovenske opere v Ljubljani. Na prireditvi nastopi v domačem kraju najboljša bivša učenka praškega konservatorija, in to prvič na slovenskih tleh. Pri slovesu s konservatorija je rekla ravnatelj gđ. Mimi Schweigerjevi: Čestitam vam in veselim se vaše kariere! To je pač dovoli laskavo.

— **Tatvine.** Mariji Lavinski v No-gradu pri Podružki so odnesli tatovi razne obleke in žepno oro v vrednosti 700 K. — **Iz hiše posestnika** Frana Muhe v Tupalčah je izginilo raznih reči za 4000 K vrednosti in sicer perila, obleke, obutve, moke, masti itd. — **V Spodnji Šiški** je bila ukradena nekega železnikarju denarnica s svoto 1300 K z legitimacijo in fotografijami. — **Pred državnim kolodvorom** je bilo ukradeno neko kolo. — **Neznani tat** je odnesel Jernej Klemenčič v Podgradu črno obleko in čevlje.

— **Narodna Čitalnica v Hrastniku,** ki je v mirnih časih izposodila letno na tisoče knjig in časnikov, je vsled vojnih razmer močno opešala. Knjige so raztrgane, mnoge se jih je porazgubilo, drugih pa ni mogoče nabaviti, ker ni denarnih sredstev. Časniki so izostali, ker ne zmore društvo naročnin. Tamburaški in pevski zbor sta vsled odhoda vodilnih članov k vojakom prenehala in še le zadnji čas se tamburaški zbor zopet vzbujal. Z zvišanjem članarine si društvo ne more pomagati, saj so člani po veliki večini rudarji. V kako žalostnih razmerah na danes žive, je splošno znano. Odbor je vsled tega sklenil, prirediti od časa do časa veselice, kojih čisti dohodek naj podpre društveno blaginjo. Prva teh prireditve se vrši v nedeljo, 1. septembra t. l. pri Rožu v Hrastniku in sicer pod pokroviteljstvom Glasbenega društva v Zagorju, ki se udeležijo veselice korporativno ter sodeluje z do 50 pevci. Kdor pozna vrline tega pevskega zbora, gotovo ne bo zamudil posetiti prireditve. Pričakujemo vsled tega obilne udeležbe od vseh strani, prosimo pa zlasti Trboveljce, da nas počaste s svojim obiskom.

— **Marihor.** Izlet na Pohorje. Dramatično društvo priredi v nedeljo, dne 1. septembra, na vse zgodaj izlet k Sv. Arehu na Pohorje. Vršilo se bo pete društvenega zbora in vsakojaka prosta zabava. Vabijo se v prvi vrsti prebivalci zeleneza Pohorja in njegova sosede, da porabijo to redko priliko in pridejo se radovat nad krasno slovensko pesmijo in uživati nepriljubljene zabave. Pa tudi prebivalci sosednjih trgov in mest naj zapustijo za ta dan svoje zaduhle zidove ter pridejo uživati čistega zraka na gore in se seznanjati s prijaznim prebivalstvom našega Pohorja.

— **Umrl je v Lipi na Koroškem g. Fran Reichman,** po domače Jesenik, vrl zaveden mlad naroden mož, zbog česar je moral tudi v vojaški službi mnogo prestati. O toči in neurju na Koroškem poročajo, da je napravilo ogromno škodo. V Smarjeti pri Telenbergu je v nedeljo popoldne lilo, kakor iz škafa, vihar je

podrl del gozda, toča je padala gosta in debela. Pri Dobrli vasi je bila toča taka, da je ne pomnilo najstarejši ljudje. Padala so arna velika kot golobija jajca, mnogo dreves je izruvanih. Ubila je več kosič, mnogo ptic in divjih zajcev. Tudi iz Črne poročajo o grozni toči.

— **Grad v Vernbergu na Koroškem** je bil prodan za 600.000 K Čehu Kostrinca, ravnatelju Živnostenske banke v Pragi. Pri nemških nacionalcih je nastala radi tega velika nevihta.

— **Ubitega** so našli pred nekaj dnevi 65letnega Lekša Havlija na Lomu pri Možici na Koroškem. Komisija je ugotovila osem udarcev s sekuro na glavo. O zločinu ni še nobenega sledu. — **Kino Ideal.** Snored za danes, soboto 23. avgusta: Erna Morena, znana filmska umetnica, nastopi v filmu: »Prima Vera«, življenjska slika iz umetniških krogov v 3 delih. Avtor Hans Bienert. V glavnih vlogah Erna Morena in Harry Liedtke. Vrh tega še: »Zmagovestni Teodor«, izbrana trojanska burka z izvrstnim komikom Arnoldom Rieggom in živahno igralko Loto Werkmeister v glavnih vlogah. Najnovejša vojna poročila zaključijo ta izbrani spored, ki mladini pri pristopu. Predstave od 4. ure dalje, zadnja ob 8 na 9. na vrtu. Svira dobra gledališka godba. Kino Ideal.

— **Zarubila se je** denarnica na cestni železnici od južnega kolodvora do Sv. Florijana večeraj 23. avgusta. Pošten najditelj naj odda denarnico, v kateri je bila mala svota denarja in še nekaj drugih listkov proti nagradi v Hrenovi ulici št. 17, pri hišnici.

— **Izgubila se je** na cestni železnici, dne 23. avgusta popoldne od južnega kolodvora do magistrata denarnica z nekaj denarjem in važnim listkom. Pošten najditelj naj vrne proti nagradi v Hrenovi ulici št. 17 pri hišnici.

Aprovizacija.

Iz sejo mestnega aprovizacijskega odseka

dne 23. avgusta 1918.

Odsek razpravlja o potrebščini najvažnejših aprovizacijskih predmetov za prihodnje sezonsko dobo in konkretizira tozadevno svoje zahteve do c. kr. deželne vlade v Ljubljani. Poročata mestni župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Karel Triller.

Od 1. julija 1917 do 30. junija 1918 je porabila mestna aprovizacija za prehrano dodeljenega ji prebivalstva okroglo 425 vagonov mlevskih izdelkov. Vrhutega se je razdelilo med občinstvo še 56.798 kg filžola, ki se naj vračunava v odmerjeni kontingent. Za peko kruha se je porabilo, kakor izkazano, celo leto 328 vagonov moke, torej mesečno po 27 vagonov. Spočetka je tehtal hleb kruha 700 gramov in se je moral skriti pozneje na 600 gramov, danes prejema občinstvo kruh, ki tehtaja komaj 500 gramov. S skritjem krušne racije je bilo prebivalstvo najboljše prizadeto in to se prav posebno, ker je bilo tudi razdeljevanje moke za kruh, kakor tudi drugih mlevskih izdelkov tako pičilo, da nikdo shajati ni mogel. Mestna aprovizacija z dosežanim mesečnim kontingentom ne more izhajati, če hoče, da dobi prebivalstvo nekrajšano krušno racijo, 600 gramov. Aprovizacija ima preskrbovati 66.300 oseb in potrebuje najmanj 45 vagonov mlevskih izdelkov na mesec za preskrbo prebivalstva po postavno odmerjenih množinah za posamezne osebe. Zato niti govora ne sme biti, da bi c. kr. deželna vlada zahtevala kontingent na katerikoli način krajšala. Izven kontingenta mora dobiti mestna aprovizacija nadalje še najmanj 20 vagonov ješprenja in kaše in 20 vagonov filžola. Nedopustno je, da bi Ljubljana ostala kot lanske leto, brez kaše, ješprenja in filžola, ko so ga druga mesta dobivala iz naše dežele v precejšnih množinah.

Mestna aprovizacija ima trenutno toliko moke za peko na razpolago, da ji bo omogočeno s prihodnjim torkom pričeti s peko hlebcev po 600 gramov. Hleb se bo zaračunaval po naročilu vlade po 64 vinarjev. Pričakujemo, da bo za nadalje mogoče vzdržati težo 600 gramov za hleb in da dobi aprovizacija že prihodnji teden zadostne množine krušne moke na razpolago.

Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija na krušno karto po 1/4 kg bele o grske moke za kruh. Cena se še obavi.

Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija tudi pšenični zдроб za otroke in matere. Razdelilni načrt se obavi.

Vprašanje premoga in drv je precej košljivo. Aprovizacija ima sicer že nekaj zalog premoga, vendar te komaj zadostujejo za mestne urade, šole in nekarkoli. Za nadrobno razdelitev prebivalstvu bo morala aprovizacija dobiti še najmanj 100 vagonov premoga, in je napolniti dvoje skladišč, da bo pomagano največji potrebi. Deželna vlada bo morala z odkazili za premog kar najbolj unovčevati mestno občino in to takoli, da bodo še pred zimo napolnjena skladišča. Nadalje prosim mestna aprovizacija, da ji prenusi c. kr. deželna vlada v Kranjski gorji 1500 m³ drv. Le s to množino izpolnjene dosežanje zaloge drva mestne aprovizacije bodo komaj in komaj zadostovale najnujnejšim zahtevam. C. kr. deželna vlada mora v tem pogledu v polnem obsegu pritrčiti minimalni zahtevi mestne aprovizacije, ker je drugače nemogoče prevzeti odgovornost za katastrofo, ki bi Ljubljano gotovo zadela vsled pomankanja kuriva. Priznati se na mora, da je posebno zadnji čas, da glede kuriva deželna vlada zelo na roko mestni občini in aprovizaciji odseka izreka referentno, gospodu deželne vlade stavbnemu svetniku Jakšu, za njegov trud svojo zahvalo.

Mestni aprovizaciji se je dalo na razpolago za peko kruha 25 vagonov koruzne moke, ki je na iz sklajene koruze. Zahteva se, da prinešava mestna aprovizacija pri peki kruha po 20 odstotkov skaljene koruze. Splošna sodba je, da nakazana koruzna moka ni užitna in bi bil kruh pokvarjen s tako mešanico. Mestna aprovizacija bo zato na poskušno spekla v svoji pekarni z dodatkom koruzne skaljene moke poskušne hlebce. Če se bo izkazalo, da je kruh neuporaben, bo zavrnila nakazano koruzno moko.

Mestna aprovizacija bo zahtevala od c. kr. deželne vlade za predstoječo prehranjevalno sezono 600 vagonov krom-

pirja, z zahtevo, da se ji krompir dodeli takoj v zgodnji jeseni, ker kaže izkušnja, da pozneje mestna aprovizacija ne more računati na dovolj krompirja. Do 1. oktobra je neobhodno potrebno, da se dobavi aprovizaciji vsaj 240 vagonov, do 1. novembra 120, do 1. decembra 100 vagonov krompirja, ostalo množino pa pozneje. Če bo zahteve aprovizacije ugodno, bo prebivalstvo takoj jeseni dobilo skoro celo množino krompirja, kar ga ima dobiti za eno leto. Aprovizacija prosi deželno vlado, da se ji dodeli kot rekvizične okraje za krompir ljubljansko okoličico, kranjski in kamniški politični okraj.

Z vladno podporo za pokritje deficita pri razdelitvi živil ubožnejšim slojem mesta na aprovizacija ne more izhajati. Da se mestna aprovizacija obvaruje izgube pri državnih podporni akcijah, sklene odsek, da se bodo odslej oddajala živila in druge potrebščine pri razdelitvah ubožnih akcij s sledečimi pogoji na običajne prodajne cene: Skupina A 67 odstotkov, skupina B in C 50 odstotkov, D 25 odstotkov, uradniške skupine I. in II. 50 odstotkov, III. in IV. skupina 25 odstotkov popusta.

Aprovizacijski odsek kar najodločneje ugovarja proti krčenju mesnega kontingenta. Če se že enkrat v tednu vsled transportnih težko mora skriti razdelilna kvota mesa, bi jo bilo pri drugi razdelitvi namoestiti s tem, da bi se razdeljevalo večje množine mesa. Kontingent se ne sme na noben način krajšati. Nadalje bi bilo najenergičneje preprečiti klanje pod roko na deželi. C. kr. deželna vlada naj prekliče sklep, da ni dovoljeno klanje prašičev na domih in preko lastne domače potrebe. Tudi v sili zakljano živino bi se moralo oddati prezemalčnikom.

Mestna aprovizacija bo tudi letos kupovala zelje in kisla v lastni režiji. Prevzela bo Jakopičovo željarno na Mirju v najem in skislala najmanj 40 vagonov zelja.

— **Prodajalci moke** se vabijo, da se zanesljivo udeležijo v torek dne 27. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

— **Gg. hišni gospodarji,** ki se niso naznanili pri krušnih komisijah v hiši stanujočih strank in koliko ima vsaka stranka oseb, naj to nemudoma naznani pri osrednji krušni komisiji na magistratu, ker se sicer za dotično hišo ne bodo izdajale več izkaznice za živila. Za vso škodo strank in za napačne napovedi so odgovorni gospodje hišni posestniki.

— **Krompir za I. okraj.** Stranke I. okraja prejmejo krompir na zelena naznala v ponedeljek dne 26. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: popoldne od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 451 do 600, od pol 3. do pol 4. št. 601 do 750, od pol 4. do pol 5. št. 751 do 900, od pol 5. do pol 6. št. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogr. stane 70 vinarjev. Stranke naj pripravijo drobiž.

— **Oddaja kumar.** Mestna aprovizacija bode oddajala kumare v ponedeljek dne 26. t. m. popoldne na trgu (pod Mahrovim zidom). Kilogram stane 80 v. Stranke naj pripravijo drobiž.

— **Prodaja praških klobas po znižani ceni.** Mestna aprovizacija bo prodajala praške klobase v volni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek dne 26. avgusta popoldne strankam z zeleno izkaznico B od št. 1400 do 1600. — Vsaka oseba dobi 1/4 kg; kilogram stane 6 kron.

— **Prodaja gob.** Po poročilih, ki nam dohajajo z Dunaja, so se pripetile hude nesreče, ker so se med občinstvom gobe brez kontrole prodajale in kupovale. Kakor naznanjajo listi, je umrlo že 20 oseb za strupenimi ali pokvarjenimi gobami. Vsled tega je odredil župan, da se od sedaj naprej prodajanje gob na ljubljanskem trgu dne pod najstrožjo nadzorstvo. Vsled tega se je odredilo: 1. Za prodajo gob se določijo štiri stojnice v Šolskem drevo-redu ter se bodo brez izjeme zaplenile vse gobe, ki bi se kje drugod prodajale. 2. Na trg se smejo prinašati: jurčki (Steinpilze), kapucinci (Birkenpilze), konjiči (Rotköpfchen), listički (Eierpilze), olive (der graue Ritterling), zaščki (der gehäufte Ritterling), mauli (Stopelpilz) in srnce (Habichtpilz). 3. Druge gobe se smejo na trg postaviti le takrat, če so se prej prinesle na magistrat, da jih pregleda tržni nadzornik Rihnikar, ali pa župan sam. Na vsak način pa je izključena prodaja gob, ki so pod klobukom rdeče, ali pa imajo rdečkasto stebelce. Istotako se bodo na trgu brez izjeme zaplenjevale gobe, katerim se vidi, da so stare, črvice ali pa katere dajejo pri pritisku vodo iz sebe. Kdor bi se tem predpisom ne pokoril, bo strogo kaznovan. Sicer pa se hoče magistrat potruditi, da si pridobi kakega izvedenca, ki bo posebno sedaj v jeseni predeležoval na trg prinešene gobe. — Dr. I. T.

Razne stvari.

— **Radi zlorabe uradne oblasti** je bil v Plovidvu obsojen predsednik poibrenske komisije Nalbantov na eno leto ječe. Take obsojbe se množe v Bolgariji.

— **Strahen vihar** je divjal po mestu Tylerfu, kakor poročajo iz Mineapolis. Mrtvih je okoli 100 oseb. En del mesta je vse porušen, en vlak je vrzel vihar iz tira.

— **Truplo italijanskega vietnika** so našli v Budimpešti na Dunajski cesti. Zraven je ležal drug Italijan težko ranjen. Nabrže sta bila v bližnjem vinogradu na tre stranski strelali na tlu.

— **Turški poslanec** obsojen. Policijska sodnija v Carigradu je obsojila poslance Nurija na tri mesece zapora radi špekulacij s sladkorjem. To je prvi slučaj, da je bil kak turški poslanec obsojen.

— **Strupene gobe.** Z Dunaja poročajo zopet štiri slučaje smrti vsled zastrupljenosti z gobami. Kriv vseh teh zastrupljenosti je neki 75letni Anton Presan, ki prodaja gobe, katere sam natri-

— **Na Dunaju se boje letalcev.** odkar so videli nad seboj italijanska letala. 23. t. m. proti 9. uri zjutraj je bil na Dunaju letalski alarm in Dunajci so se mislili, da so jih prišli zopet italijani obiskat, toda kmalu so spoznali, da letala niso tuja, marveč lastna in strah se je polegel.

— **Bolezen nemške cesarice.** Iz grada Wilhelmshöhe poroča korespondenčni urad: Ze leta obstoječe srčne težkoče nemške cesarice so se bile shujšale zadnje dni vsled prevelike napornosti. Cesarica mora imeti deloma popoln mir. Stanje pa se je že zboljšalo, tako da se sme upati, da se vzpostavi ob nadaljnjem miru prejšnje zdravstveno stanje.

— **Zagonetni slučaj.** Na neki postaji na Nemškem bo nizozemski obali so prišli dva elegantna gospoda, ker sta bila sumljiva zaradi voluhstva. Pri zaslišavanju na obojemnem stražnem uradu sta pa nenadoma potegnili iz žepa samokrese in se oba okratu ustrelila v glavo. Prvi je bil takoj mrtev, drugi je pa umrl čez kratke čas. O obeh oseb nimajo nobenih podatkov.

— **Cesto preko cele Severne Amerike** je sklenila zidati zveza ameriških cementnih tvornic, da odpravi zemanjaje grajenja cest, ki je povzročilo, da se je v Ameriki tako zelo razširila železnica. Večina severnoamerikanskih cest je podobna našim poljskim potom. Šele ko je narasel avtomobilni promet, so se jeli ozirati tudi na deželne ceste; vsaka država hiti dohiti zamujeno. Isti čili takoj omenjeni sklep; cesta preko cele severne Amerike bo dolga 6400 km in bo stala približno 40 milijonov dolarjev.

— **Rapidni tanki.** V bitkah med Marno in Oisno so delovali rapidni tanki, ki so uprizarili boj nove vrste. Nov tip tankov, ki se je obnesel mnogo bolje nego prejšnji ogromni težki tanki. General Foch je oprl svojo protiofenzivo na ogromno število tankov, bilo je kakih 800 na fronti 45 km. V širini bataljona je prodiralo po 8 tankov, v mnogih slučajih dosti več. Mali, novo konstruirani jurjaški vozovi so tekli hitro in prikrilo čez žitna polja. Artileriji alliranec ni bilo treba pripraviti za infanterijski boj, tako da je mogla artilerija obstreljevati nemško mostovo in artilerijo. To je bila nova oblika bitke. Novi angleški rapidni tanki rabijo samo dva moža posadke in rapidni tank more voditi vsak sofer. Opremljen je tank z enim brzim 37 mm topom ali z dvema strojnima puškama. Taktika napadov s tanki je, z delom jurjaških vozov flankirati infanterijske pozicije, razdejati skrivališča strojnih pušk, dati svoji lastni napadalni skupini trdna tla, dočim drugi del vozov naskakuje sovražnikovo artilerijsko pozicijo, skuša vdreti v baterije in preprečiti zaporni ogenj. Francozi imajo 14 polkov s tanki. Tudi Amerikanci bodo imeli svoj rapidni tank. Ameriški tank bo težak 550 kg in bo imel hitrost 22 km na uro. Angleži in Amerikanci izdelujejo tanke z vso hitrostjo.

— **Povest o štirih vagonih masti.** V Budimpešti so aretirali agente Morgana in Engelman radi goljufije. Dunajski trgovec Horović je imel od tržaškega mestništva naročilo za mast. Na poti na Ogrsko se je seznanil v osebnem vlaku z Morganom, ki mu je obljubil mast pri posestniku Engelmanu v Sobotki, ali po višji ceni, kakor jo določa vlada. Glede transportnih certifikatov mu je obljubil, da jih poskrbi on, ali treba bo dati kakemu funkcionarju denarja za to, in sicer 240.000 kron. Morgan je v Budimpešti predstavil Horoviću dva človeka, ki poskrbita certifikate, Popa iz trgovskega ministrstva in vpokojenega nadporočnika Katkiča. Drugi dan je Morgan predložil certifikate in dobil 240.000 kron. Horović je šel k onemu Engelmanu s svojo družbo, v kateri je bil tudi neki tržaški mestniški uradnik, po mast. Engelman je rekel, da more dati kvečjemu dva vagona. Dobil je za njo 630.000 kron. Ko so hoteli še drugam po mast, je Morgan nenadno povedal, da jih zasledujejo policijski agenti in da bodo aretirani. Obenem je rekel, da je denar 600.000 kron prodajalec že izročil in ga torej ne more vrniti. Vsa stvar se je zapletla končno tako, da sta bila Morgan in Engelman ovađena. Oni transportni certifikati so iz leta 1916, torej je bil falsificiran samo datumi. Policijskega agenta pa je poslal za družbo oni nadporočnik Katkič, da bi dobil za take slučaje od prehranjevalnega urada razpisano nagrado.

— **Iz carjevih dnevnikov.** Elegično razpoloženje bivšega carja Nikolaja II. po njegovem odstopu se jasno zrcali tudi v njegovih dnevnikih. Tako piše 30. marca: Bil je oster veter, ki je čez dan razgaljal oblake. Ob 10. smo šli k maši, mnogi tudi k obhajilu. Nekaj časa sem se sprehajal s Tajano. Danes so pokopali »žrtve revolucije« namesto pri nas v parku nasproti sredini Aleksandrove palače, v bližnji kitajske palače. Slišati je bilo glasove žalnega marša in marsellaise. Ob pol 6. je bilo vse končano. — 8. aprila. Tihno smo preživeli 23. obletnico naše zaroke. Bil je gorek pomladanski dan. Zjutraj sem se dolgo sprehajal z Aleksejem. Straža, ki je bila večeraj odurna, je bila sestavljena iz samih vojaških odnoslancev. Danes imamo dobro stražo. — 28. aprila. V inozemstvu imajo prvi maj (ni resnično). Naši osli so sklenili praznovati ta dan z obhodi, godbo in rdečimi zastavami. Prišli so v naš park in so položili vence na grobove. Vreme je bilo slabo. Padal je gost moker sneg. Zvečer sem začel brati otrokom neko knjigo. — 1. maj. Krasen lep dan. Zjutraj sprehod, od 12 naprej z Aleksejem študiral geografijo. Čez dan sem delal na našem vrtu. Onolnde in zve

Gospodarstvo.

— Sladkorna pesa. Glasom ministrske naredbe z dne 20. februarja 1918, št. 65, § 1, se sme sladkorna pesa porabljati za krmljenje živine le z od časa do časa izdanim dovoljenjem deželni vlad. Ker se pa na Kranjskem goji malo sladkorne pese in še ta le izključno v svrhu za krmljenje živine, je c. kr. deželna vlada za Kranjsko v sporazumu s c. kr. uradom za ljudsko prehrano dovolila, da se sme vsa na Kranjskem leta 1918 pridelana sladkorna pesa brez vseh ovir porabiti.

— Kvašenje žita za seme. Izmed žitnih bolezni so poleg snežne plesnobe najbolj razširjene razne vrste sneti. Najuspešnejše sredstvo proti sneti je namakanje ali kvašenje žita. Ljubljanska podružnica Zavoda za promet z žitom je razposlala kakor lanske leto tudi letos poduk o zatiranju sneti. Brošuro je priredil za naše razmere gosp. adjunkt c. kr. kmetijske razmere kranjske, dipl. agr. A. Jamnik. Naši kmetovalci so se dosedaj posluževali pri kvašenju žita večinoma živega apna ali pepela. V imenovanem letaku so navedena še razna druga sredstva in je v

letaku tudi navedeno, kje se ta sredstva dobivajo, ki se uspešno uporabljajo za kvašenje žita. Kmetovalci prejmejo imenovane letake brezplačno pri županstvih in pri žitnih komisijah.

Darila.

Za slepe vojake. V ta namen so poslali po upravnistvu »Laibacher Zeitung« deželni odboru darove: g. Josip Benedikt v Ljubljani 100 K v spomin svojemu na bojnem polju padlemu sinu Ludviku; ravnatelj g. J. V. Röger v Ljubljani 30 K, mesto venca pokojni g. Suzani Meisetz; družina Verbaj 30 kron, mesto venca pok. g. Vagaja; gđ. Ana Lassnik 50 K v spomin pok. g. Lassnik; g. podpolkovnik Kramaršič 40 K; g. Alojzij Kraschowitz 30 K; g. Berta Mair 20 K; osebe trdke Kršper 150 K; gđ. Schneider 20 K; družina Grobelnik 50 K; g. Paulin 20 K.

Za slovensko šolo v Mariboru so darovali: Ivan Čeh, učitelj pri Sv. Mariji niže Ptuja, nabral na gostilni narodnega para Jožefa Bežjak iz Male vasi in Neže Meško iz Gajev 200 K; katoliško izobraževalno društvo v Teharjih, čisti dobilek prireditve dne 14. julija, 400 K; K. Wretz-

lova, Studenice pri Poljčanah, darovali v veselje družbi: J. Grlic, revident južne žel.; J. Šauperl, nadučitelj v Makolah; J. Kokl, nadučitelj v Studenici in dve gđ. učiteljici iz Makol, skupaj 50 K; upravnistvo »Slov. Naroda« 40 K; Posojilnica v Vojniku 20 K; Blaž Močnik v Cogetincih 20 K; gđ. Mimika Gajsek, učiteljica v Dobovi, na račun zbirke 1050 K; upravnistvo »Slovenskega Naroda« 621 K 80 vin.; Jakob Čuček, občinski predstojnik v Trnovškivest 40 K; Jurij Pevec, posestnik v Zibiki, po č. g. Hohnjecu, 200 K; iz nabiralnika v gostilni Golec v Mariboru 26 K; ob poroki botrice Agice Trškan - Turk nabral mali Rudi Segula 60 K; ga. Švarcova nabrala 3 K; Franc Petter po dom. Kasjak v St. Lovrencu nad Mariborom 100 K; Marija Urbanc v Lehn 100 K; Rudolf in Marija Sgerm v Arlici 60 K; dr. Fr. Škof, zdravnik v Ribnici, 20 K; Josip Zapečnik, veleposesnikov sin v Ribnici, 20 K; Franc Rožman, pristav južne žel., in Josip Grlic, revident juž. žel., oba v Poljčanah, ker se nista mogla udeležiti odhodnice železnicega nadzornika g. Vrečkota v Mariboru, vsak 15 K; upravnistvo »Slovenca«, ki ga je določilo v ta namen osem voljakov na bojišču, 54 K; Matko Krevh, kaplan v Remšniku, nabral v veselje družbi na Brez-

nem, 60 K; podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v St. Jurju ob Ščavnici 1000 kron; upravnistvo »Slovenskega Naroda« 1000 K; župni urad St. Ilj nad Turjakom, nabrali vrli St. Iljani o priliki proste zabave pri g. Rozmanu dne 7. julija in ob 25letnici mašništva č. g. župnika dne 28. julija, 1000 kron; J. Kolarič, župnik v Mali Nedelji, nabral na gostilji Jakoba Čučka in Antonije Mikl pri Mali Nedelji, 184 K; iz pušice v Narodnem domu na dan cesarske slavnosti 18. avgusta 147 K 89 vin.; Janko Glaser v Rušah, nabralih v Rušah za srečolov pri cesarski slavnosti v Mariboru dne 18. avgusta, 200 K; Ivan Kolarčič v Orešju, 2 K; Marko Tomažič, dekan v Kozjem, 10 K; Vid Janžekovič, župnik v Svičini, 20 kron; Ivan Cizelj, upravitelj nadškofijskih posestev v Brezovici pri Zagrebu, 150 K; Valentin Cajnko, katehet v Varaždinu, 50 K; Kmetijsko bralno društvo v St. Ilju v Slov. gorah, 150 K ter 70 K za na licitaciji prodano brožo, darovano od jarenske pevke: Jakob in Henrieta Kovačič pri Sv. Trojici, 25 K; zbirka braslovških deklet v Orlovski, Parizlje - Topolje, Spod. Gorice, Kamenče, Male Braslovce - Preserje, Polče - Glinje, 388 K 20 vin.; Bralno društvo v Braslovcah, del čistega dobička uprizaritve igre »Božja dekla«, 200 K; Helena Levstik, učiteljica v Dobrni, nabrala na

gostilji Brečnik - Flis v Dobrni, 30 K; Miloš Ferk, bogoslovec v Slovenjgradu, nabral na primiciji č. g. Ivana Orella pri St. Janžu na Dravskem polju dne 4. avgusta, 536 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom). — Šolski odsek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 17. avgusta: Tomaž Prek, hira-
lec, 81 let, Radeckega cesta 9.
Dne 18. avgusta: Lovro Šivic, hira-
lec, 78 let, Radeckega cesta 9.
Dne 20. avgusta: Lovro Sarec, gostil-
ničar in posestnik, 57 let, Karlovska cesta
19. — Josip Cirman, sin tovarniškega klju-
čavničarja, 3 leta, Orlova ulica 7.
Dne 21. avgusta: Alojzij Kavčič, re-
jenec, 3 mesece, Sv. Petra nasip 45. —
Anton Sodnik, sodni sluga v pok., 75 let,
Mestni trg 24.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Tiskovna in tisk »Narodna tiskarna«.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Fran Verbič, bivši trgovec v Borovnici, naznanja v svojem, v imenu svojih otrok in vseh ostalih sorodnikov pre-
tužno vest, da je njegova iskrenoljubljena, nepozabna, dobra
soproga oziroma mama, stara mama, sestra in tašča, gospa

Amalija Verbič, roj. Kos

večer dne 22. avgusta t. l. nenadoma preminula.

Pogreb nerozabne pokojnice se vrši v nedeljo dne 25.
avgusta 1918 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv.
Krištofu na pokopališču istotam, kjer se položi v rodbinsko
grobnico k večnemu počitku.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin. 4350
V Ljubljani, dne 23. avgusta 1918.

V nepopisni boli naznanjam vsem sorodnikom,
prijateljem in znanem, da je naš iskrenoljubljeni,
srčnodobri soprog oziroma oče, brat, stric, svak, gospod

DRAGOTIN MOHAR

narednik pri domobranskem polku, — stavec
posestnik in gostilničar

dne 14. avgusta 1918 na Ogrskem v neki bolnišnici
po kratki in mučni bolezni naglo preminul.

Pogreb dragega pokojnika se je vršil 16. av-
gusta na Ogrskem na pokopališču Szent Miklos
k večnemu počitku.

V LJUBLJANI, dne 24. avgusta 1918.

Leopolda Mohar,
soproga.

Vida, Zorka,
hčerki.

Zahvala.

Za premnoge dokaze tolažilnega sočutja v boleznih in ob smrti
naše iskreno ljubljene matere, oziroma stare matere, tašče, sestre
in tete, gospe

Berta Vojska

vdove c. kr. višj. dež. sodnega svetnika

ter za mnogobrojno častno spremstvo na zadnjem potu pokojnice
izreka tem potom vsestransko najbrisknejšo zahvalo

rodbina Vladimir Vojska
c. kr. trnov. oskrb. of. al.

RUDOLFOVO, meseca avgusta 1918.

Dobro ohranjen postelja
z lepim spodnjim modrocem se proda
Miklošičeva ulica 16/IV. 4353

Spretno šivilje
pom. čnice sprejme takoj Terezija
Dular, Turjaški trg 2 II. 4363

ABSOLVENT
Mahrove trgovske šole išče primerno
službo. Ponudbe na uprav. »Sloven.
Naroda« pod: »trgo«. šola 43924.

Iščem oskrbnika
za vilo v bližini Ljubljane. Ponudbe
na: poštni predal, Ljubljana št. 168.

1 vajenca in pomočnika
sprejme M. Tome, »olodvorska ul.
št. 28, Ljubljana. 4366

S koncem prihodnjega meseca bodeta
morda dve levi
nemeblovani SOBI ::
prazni. Ponudbe pod »Krasna lega
4369« na uprav. »Sloven. Naroda«.

DELAVEC
se sprejme v kartonastni tovarni
J. Bonac sin, Ljubljana. 4364

Dobro nagrado dobi
kdor preskrbi stanovanje 1-2 sobi s
kuhinja za takoj ali pozneje. — Po-
nudbe na uprav. »Slov. Narod.« pod:
»dobra nagrad 4304«.

V lepem južnem kraju se proda
HOTEL
po ugodni ceni. Ponudbe na uprav.
»Sl. Nar.« pod lepo bodočnost 4344.

Dve dobro ohranjeni
moški zimski suknji
se prodaja. — Ogledata se lahko v
Gradšču št. 10, v trgovini za čevlje.

Dva vajenca
iz dobre kmetijske hiše za ključavni-
čarsko obrt sprejme takoj Franc Šuš-
tek, ključavničar, Jesenice. 4358

Učenca
A. Šuštek, trgovca s specializirano
železnico v Ljubljani, Zloška ces.
Hrana in stanovanje v hiši — 4357

Sprejemem natakarico
od 25—35 let staro, ki zna tudi kuhati
ter pomagati pri gospodinjstvu. Josi-
Delavce, trgovca in gostilničar,
Arlica pri Vojniku, Štajersko. 4377.

Sprejme se za takojšnji ali pa
šesttedenski nastop izvežbana
PRODAJALKA

ki je zmožna večji trgovine z mešanim
blagom in knjigovodstva pri nakupno-
vanju vojniščin za zavoda. Ponudbe
poslati je na uprav. »Slov. Naroda«
pod: »K 4370«.

Velika izbira
pokrajinskih, umet-
niških in drugih
razglednic.

Narodna knjigarna
Prešernova ulica 7.

Kupim majhen voziček
derico ali z lojterci za ponjia takoj
Ponudbe na Josi. Suhadobnik, Vo-
dovodna cesta 171. 4345

Mesečna soba
lepo meblirana, s posebnim vzhodom in
razgledom na cesto, se odda za 1. sep-
tember solidnemu gospodu. 4302
Kje? pove upr. »Slov. Nar.«

Proda se novolomna nov 4276
otroški voziček
pr. jako fino moško kolo s staro
enevmatiko. — Naslov pri upravnistvu
»Slov. Naroda«.

Tesarje in mlazarje
proti dobremu plačilu (za hrano in sta-
novanje skrbijo) sprejme ANTON
STEINER, Ljubljana, Jeranova
ulica št. 11. 175

Izurjeno hišno,
le boljše dekle, sprejme takoj proti
dobri plači Franja Zidar, Ljubljana,
Dunajska cesta 31/I. 4317

Vajenec
poštenih staršev se sprejme za or-
topedomehaniko. Naslov pove upr.
»Slovenskega Naroda«. 4342

Proda se
koza s kozličem.
Naslov pove upr. »Slov. Nar.« — 4327

VAJENEC
za manufakturno trgovino, iz poštene
hiše, nemščine zmožen, se sprejme
pri Karlu Klausu v Beljaku. — 4334

Meblirana soba
z lastnim vzhodom se odda. Ob pre-
skrbi živil tudi s hrano. 4294
Naslov v upr. »Sl. Nar.«

LANDAUER,
4 sedeži, skoraj nov, se proda. 4329
Ivan Hochmüller, Beljak, Eugen-
strasse 15.

Gospod išče za stalno
meblovano mesečno sobo
Pismene ponudbe na uprav. »Sloven.
Naroda« pod »Gospod 4324«.

Prazne zaboje
velike in majhne, prodaja po zmerni
ceni Konsumno društvo za Ljub-
ljano in okolico, skladišče v Ljubli,
Kolodvorska ulica. 4231

Kupim SODE
za mošt in vino in vinske sesalke
(numpke) po najboljših cenah. Georg
Steiner, Wetzelndorf pri Gradcu.

Pomožna moč
za izdelovanje sodavice, v tej stroki
izurjena, se sprejme ob dobri plači —
Ig. Pezr, Jesenice na Gorenjskem.

Večja množina svežih
češpelj (sliv)
se proda. — Naslov pri upravnistvu
»Slovenskega Naroda«. 4375

Žbice za gorske čevlje
pilihi navadni in dvojni, gorake žbice
(Scherken), nakovanje za lesene čev-
lje, jekleni varovalci čevljev, usesca
(ritnice) za čevlje 4372
B. KOUZL, tveralca žbljov,
PRAGA, Karla št. 400.

Najboljši nadomestek

pripraven za temeljito čiščenje, je

toaletno cvetlično milo

parfimirano, elegantno adjustirano v kartonih s 30 komadi K 20.—
franko, ako se pošlje denar naprej 3675

JOSIP GUCKENTHALER & Co., OSIJEK, SLAVONIJA.

Sadje:

jabolka, borovnice, ::
maline in robidnice
kupiye proti dosti-
vitvi sodov

„Obstexportunternehmung“

Gradec, Marschallgasse 13. 4371

Izurjeno PRODAJALKO

sprejme takoj stalno

Narodna knjigarna, Ljubljana,

Prešernova ulica 7.

Feliks Vršič,
trgovec

Oti Vršič roj. Bračko
poročena.

Ljutomer

24./VIII. 1918.

Ljubljana

4351

Vojno kreditni zavod za južno vojno okrožje

naznanja, da je

tajništvo kolegija cenzorjev za Kranjsko

pričelo poslovati v svojih prostorih 4310

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 2. (c. kr. fin. prokur.)

Uradne ure od 9.—2.

KINO CENTRAL v dež. gledališču

Petek 23., sobota 24. in nedelja 25. avgusta 1918:

Trinajsti. Prekrasna drama iz francoz-
kega življenja 19. stoletja.

IGRA V IGRI. V gl. vlogi Mady Christians.

Izvrstna veseloigra. — V glavni vlogi FRIDRIK SELNIK.

Ni za mladino.

Ponedeljek 26. avgusta 1918:

posebne predstave.

Samo en dan!

AHASVER

III. del.

4336

STRAH PRETEKLOSTI.

Priporočamo krasne

BLUZE

plašče, jopce,
krila, kostume,
nočne halje, pe-
rilo, modne pred-
mete, športne klo-
buke in steznike. Zelo solidna trdka.

M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša
2652

otroške obleke

in krstne oprave.

Na prodaj je v Spodnji Idriji
na najlepšem prostoru 4374

dvonadstropna hiša

z gospodarskimi poslopji in zemlji-
štem za eno kravo. Hiša ima lepe go-
stilniške prostore, mnogo sob za tuje,
verando, obokane kleti in hieve, pro-
stor za majhno prodajalno in trafiko.

V gospodarskem poslopiju je prostor
za večjo prodajalno in mesnico, poleg
je mostna tehnica. Vse stavbe so v
najboljšem stanju. — Pojasnila daje:

Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji.

Gospodična

trgovskim tečajem, zmožna slovenskega in nemškega jezika, išče za popoldne službo v kakšni pisarni. Pismene ponudbe na upravn. „Sloven. Naroda“ pod „Gospodična 4340“.

Kolarskega in kovaškega pomočnika sprejme

4298
Izdelovalec raznih voz
M. Ložar, Dragomelj, p. Domžalah.

Proda se

že rabljeno, a v zelo dobrem stanju ohranjeno: omara s črnimi vrati, postelja, peresni modroc, nočna omarica. — Naslov pove upravn. „Slovenskega Naroda“ 4323

Kupim v bližini Gorice

spodobno za gostilno če je tudi poškodovana, z več zemljiščem, v vredn. 100.000 do 120.000 kron. — Ponudbe na upr. „Sl. Nar.“ pod: „Gorica 4359“.

Iščem službe

najraje kot oskrbnik na večjem posestvu v jugoslovanskih deželah. Imam potrebno teoretično predznanje in od leta 1893 uspešno praksu v različnih kmetijskih panogah. Ponudbe na naslov: Oroslav Kušec, Rogaska Slatina, Spod. Štajersko. — 4855

4 konji,

dobri za vožnjo, se prodajo. — Naslov pove uprav. „Sl. N.“ 4322

Izobražen mlad gospod želi korespondirati

z mlado, izobraženo gospodično ali vdovo. Le resne ponudbe samo s sliko ki se takoj vrne ali zamenja pod šifro „Ljubljana 4330“ na upravn. „Slovenskega Naroda“. Anonimno brez pomena. Diskretnost strogo zagotovljena.

Preklic!

Izjavljava, da nisva ne jaz ne moj mož Anton plačnika kakršnihkoli dolgov, ki bi jih naredil najin sin Janez Bobida.

Marija Bobida, posestnica v Zg. Kašlju 8. 4318

Kupim

hišico z vrtom v Ljubljani ali okolici. Pismene ponudbe je poslati upr. „Sl. Nar.“ pod „hišica do 30.000 K.“

Pravi trčan med

kupuje v vsaki množini od čebelarjev. Ponudbe z navedbo cene naj se pošljejo veletrgovini 3070

Pavel Šega

Gradec, Grazbachgasse 30.

Lepo posestvo

v Ljubljani, pripravno za spediterja z gostilniškimi prostori, trgovino s premogom, hlevi, njivami in travniki, je oddati takoj v najem. — Kavcije zmožni reflektanti naj se zgledajo pri kamnoseku Vodniku v Ljubljani. 4166

Proda se

večje posestvo na deželi

obstoječe iz enonadstropne hiše, pripravne za trgovino. Poleg je hlev za živino, šupa, poljedelsko orodje ter njive in gozdovi, nadalje živina: 6 prašičev, par konj, krava, tele, 6 ovac ter krma za to živino, ki je že spravljena. 4262

Pozve se v Florjanski ulici 25.

VAROVALCE PODPLATOV

za vsako obutev pripravne nudi samo preprodajalcem 3470
Sohlenschoenervertrieb
L. Braunstein, Dunaj I.
Griechengasse 7., Abteil. 8.

25. letnik. Dunajski starorenom. najodličnejši**specialni dekliški penzionat**

B. Freyerler naslednica 2521
Splošna izomika, nadaljevalni tečaj, licej, glasbena, jezikovna šola, pouk v obdelovanju vrta. Izvrsna prehrana.
Internat. Ekstermat.
Dunaj I., Kolowratring št. 9 (na ogli Schwarzenbergplatz).
Govorilne ure od 11-1 in od 2-5. u Telefon 8250. u Prospekti.

KNEZA AUERSPERGA TERMALNA KOPEL TOPLICE NA DOLENJSKEM.

Železniška postaja Straža-Toplice. Sezija od 1. maja do 1. oktobra. 37 stopinj naravne toplote. — Odličnega učinka za revma, protin, nevralgije (ischias), ekzimate itd. Baseni, oddeljeni baseni, maho-ne kopeli, elektroterapija, masaža. — Lepa lega, gozdovita okolica, tujske sobe, restavracija. Prospekti in pojasnila daje brezplačno 2344
KOPELSKO RAVNATELJSTVO.

Izvrstna zdrava naravna HRVATSKA VINA iz leta 1917.

rdeče okoli 9% po K 10—, rumeno okoli 10% po K 11— po litru, brez soda, franko Karlovec, ponuja dokler je še v zalogi
Filip Fröhlich, Karlovec.

Kupec ima poslati sode kakor tudi denar naprej, ali pa primerno kavcijo, ostanek na povzetje. Kupec more izjemoma dobiti tudi sod če ga povrne v roku 14 dni. 4266

Kupite le domač izdelek! to je

Emona

PRIZNANO NAJBOLJŠE praln prasek

Dobiva se vseh prodajalnah!

Odvetnik**dr. Leopold Boštjančič**

naznanja
da je otvoril odvetniško pisarno v Trstu

ulica Arciduca Giuseppe (Ex Caserma) 15 I.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z mali stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadivc malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skauti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, postni vroči, namesto rumu in šampanja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družinja pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odstrani kroma Grolich z razen spadal. pral. praškom vse solne poge, mase, solne opke, ogro, obrabno rdečico itd. in ne obrabi meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skauti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, postni vroči, namesto rumu in šampanja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družinja pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odstrani kroma Grolich z razen spadal. pral. praškom vse solne poge, mase, solne opke, ogro, obrabno rdečico itd. in ne obrabi meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skauti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, postni vroči, namesto rumu in šampanja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družinja pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odstrani kroma Grolich z razen spadal. pral. praškom vse solne poge, mase, solne opke, ogro, obrabno rdečico itd. in ne obrabi meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skauti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, postni vroči, namesto rumu in šampanja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družinja pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odstrani kroma Grolich z razen spadal. pral. praškom vse solne poge, mase, solne opke, ogro, obrabno rdečico itd. in ne obrabi meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skauti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, postni vroči, namesto rumu in šampanja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družinja pri angeli, Brno 639, Morav.

Še je dovelj zaloge

3932
hrastovih parketnih deščic.
JOSIP PUH, dobava in pokladijanje parketov, Ljubljana, Gradaška ulica št. 22.

Prostovoljna prodaja posestva.

Proda se prostovoljno na lepem in zdravem mestu, 4 km. od Ljubljanske ceste ležeče posestvo v velikosti 240 oralov. Od tega je 15 oralov njiv, 5 oralov vrta in sadovnjaka, 4 orale travnika, 7 oralov vinograde, 180 oralov loze, drugo pašniki z novo prizemno hišo in gospodarskimi poslopi. — Cena 350.000 kron. Bljža pojasnila daje Miho Ribič obč. tajnik v Metretiču pri Karlovcu, Hrvaško. 1656

Kupim steklenice

7/10 litrske vinske, konjake in šampanjske
dalje steklenice od kisle vode (slatine) od 3/8 do 1 1/2 litra v naložbah od 5000 kosov naprej
A. KOHN, PRAGA, KARLIN, Kaizlová 5.
Išče se nakupovališča. 4300

SIGORIN

zatre čudovito naglo 3734
STENICE
vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna „pri upanju“ Apotheke »zur Hoffnung«, Pécs 45, Ogrsko.

Priporočam

prvo vrstna vozna kolesa
Puch - Waffennrad - Kosmos - Rambler
s torpedo prostim tekem itd. dokler še zaloga traja. (Brez pnevmatike).
IGN. VOZ, specialna trgovina šivalnih strojev in koles, LJUBLJANA, Sodna ul. št. 7. 4306

RAZPIS.

Deželni odbor kranjski razpisuje službo
okrožnega zdravnika v Novem mestu

z letno plačo 1200 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje deželnemu odboru do 20. septembra 1918 in jim prilože dokazila o starosti, opravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 19. avgusta 1918. 4295

Največja slovenska hranilnica!**Mestna hranilnica ljubljanska**

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je imela koncem leta 1916 vlog K 66,800.000—
hipoteknih in obinskih posojil „ 27,600.000—
rezervnega zaklada „ 2,500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljano lične domače hranilnike. Poseja na zemljišča in posloplja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

V najem se vzame dobro uvedena

Špecerijska trgovina

Ponudbe na uprav. „Slov. Nar.“ pod: „Špecerijska trgovina 4343“.

Gospodična

išče brano s stanovanjem pri boljši družini. Prispeva tudi z živili. Cenj. ponudbe na upravn. „Slov. Nar.“ pod „Gospodična 4352“.

Dobro ohranjen

klavir, harmonij ali pianino se išče. — Naslov pove upravn. „Slovenskega Naroda“ 4314

Išče se stanovanje s brano

za dijaka v boljši hiši proti dobri plači. Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ — 4356

Starejša kuharica,

išče službo za vse gospodinjstvo na deželi do 1. septembra. — Pismene ponudbe na upravn. „Slovenskega Naroda“ pod: „Jozefa 4328“.

VILA naprodaj

v Ljubljani, krasna lega, mlr, 6 sob, 1 čumnata, kuhinja, jedilna shramba, angl. stranišče, kopalnica, klet, posebej kurjaka, hlev za zajce, drvarnica, šupa; sadni in zelenjadni vrt. Vodovod in elektrika. Cena 40.000 K. Reflektanti naj pošljejo naslove na uprav. „Slov. Naroda“ pod: „Vila 40.000/4365“.

Limone in malinov sok

I. kakovosti, umetno napravljeni, oslajeno s saharinom, izdatno in stanovitno, koncentrirano, finega vonja in okusa, razpošilja od 5 kg naprej kg za K 10-60 Adolff Tosek, Praga, Kralj. Vinohrady št. 1274/17. 4012

Kupim vsako množino medu in čebelnega voska.

FRANC VOKAČ, LJUBLJANA, Šolenburgova ul. 5. 4175

Učni zavod

kupi šolske klop ter sprejme učno moč za pouk knjigovodstva. 4280
Ponudbe pod „učni zavod“ na upravn. „Slov. Naroda“.

Sprejme se takoj v Kino Ideal**gospodična**

zmožna slovenskega in nemškega jezika. — Pismene ponudbe na Kino Ideal v Ljubljani. 4354

Vojno-kreditni zavod išče uradnico

zmožno v govoru in pisavi slovenskega in nemškega jezika ter strojepljisa za tajništvo v Ljubljani.

Ponudbe naj se naslovijo na tajništvo vojnokreditnega zavoda v Ljubljani, Poljanska cesta 2. 4311

Naznanilo.

Vsem cenjenim gostom in obiskovalcem svoje gostilne na Stari poti št. 1 (pri Majaroncu) naznanjam, zahvaljujoč se za dosedaj izkazano naklonjenost, da bom do gostilno v ponedeljek, dne 26. avgusta začel zaprta. 4315

Z odl. spoštovanjem Marija Jelenič.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.
Delniška glavnica: K 20.000.000. Rezerve: okrog K 3 1/2.000.000.—

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4% Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPOJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala: Trst.
Podružnice:
Bukurest, Beograd, Buda, Kotor, Metković, Opuzja, Split, Sibenik, Zadar.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. **Telefon št. 257.**

Delniška glavnica in rezervni fond:
K 103,000.000.—

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
K 214,681.380.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vogel Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančne stroke spadajočih transakcijah vseskar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borskih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče c. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zvebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Frzjavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

Sprejme se takoj izurjen strojnik

Ki se razume pri električni napravi, na parno žago na Notraniskem. — Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 434

Čudotvorno šilo

samo K 4-90 šiva (šena) kakor šivalni stroj. Najboljša iznajdba za kranje usnja, strganih čevljev, konjskih opravi, odej vret in vseh vrst blaga oblek i. t. d. Jamstvo za porabnost. — Cena kompletnem šilu s sukanecem, 4 različnimi šivankami in navodilom za en komad K 490, 3 komadi K 13-50. — Po povzetju pošilja M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-48. 2153

Več vagonov živega apna

ima naprosaj 4002
Valentin URBANCIC, Ljubljana.

Francovo nabrežje šte. 1.
Oddajajo se samo celi vagoni.

V lepem kraju na Gorenjskem se prodaja iz proste roke velika

enonadstropna hiša

v kateri je bila svojčas stara, znana gostilna. Hiša stoji na lepem, prometnem prostoru, v neposredni bližini cerkve, sodišča in kolodvora. V hiši je vodovod in električna luč. Cena po dogovoru. Naslov se zve v upr. lista. 4299

Izpuščaie

hrasto, srbečico, grlate in druge kožne bolezni oduravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 5.—, dvojni K 9.—. Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože škrtalica K 3.—. Oboje se dobi prot, vposlatvi zneska od Paratol-Werke Apotheker Ulmer, v Budimpešti VII-24. Róssa utca 21.

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena Varuje pred otiščanjem, dobro vsesava, piše, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura K 8.—, 12.—, 20.—, na leta trpežna K 28.—, 30.—, najfinjša pa K 44.— in K 50.— Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk izmivalni aparat 40.—, 45.— K. Posiljatev diskretna. — Higijena, blaga trgovina SI. Potoky Dunaj, VI. Stiege-gasse 15. 1199

Kupujem zmedene ženske lase.

Stefan Strmoli,
Ljubljana, Pod Zrnanč št. 3.

POZOR! Zerad vposilcanja v vojaško službovanje je lokal odprt samo za prodajo blaga in sicer ob delavnikih samo od 9. do pol 1.

Srbečico, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. pos. av. varovano „STABA-FORM“-mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3.—, veliki K 5.—, porcija za rodbino K 12.—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko. Zaloge za Ljubljano in okolico: Lekarna „pri slatem jelenju“, Ljubljana, Marijin trg. 880

Pozor na varstveno znamko „STABAFORM“

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo

modernem negovanju gradlj.

Iskušen svet pri vpadlosti pomanj-

kanju bučnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko

Schanzstrasse 2. odd. 41.

Zajamčen uspeh. Bujne, lepe prsi

dobite rabi med. 3345

dr. A. Rixa kreme za prsi

garantirano neškodljivo za

vsako starost, zanesljiv

uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled

čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd

Pozkusna pušica K 5.—, velika pušica, zadostna za uspeh

K 10.—. Poština posebej — Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lektiergasse 6 E.

Zaloge v Ljubljani: drog. Kanc in „Adria“, Zaloge v Mariboru: lekar. Schützengel, Mar. pom. in part. Hofman.

V Trstu: Part. Andreuzzi, Corso 5.

UMETNO GNOJENJE

bo samo

Vaša korist

toda ne odlagajte! Zahtevajte takoj ponudbo na

20% kalijevo sol in 14% kainit.

Poznejših naročil vsled težavnega uvoza ne bo mogoče

izvršiti! — Pojasnila so vam na razpolago! — Jamstvo

za kakovost 3969

Vinko Vabič, veletržec,

Zalec, Spodnje štajersko.

Gonilni jermeni

brez dopustilnega lista. Takoj dobavni.

100 mm širok jermen prenese 12 PS.

Za vlažne in suhe prostore. — Pasovi

(Bethergurten). — Transportni trakovi.

Kattner & Co, Gradec 14.

4333

Univerzalni ročni mlin.

(Obl. zav.)

Moj univerzalni ročni mlin je izborno

pripraven za mletje maka, dišav, slad-

korja, kave, ovsenega riža, orehov,

pšenice, ječmena, ovs, rži, koruze,

riža itd. Ta mali mlin se je med voj-

no izvrstno obnesel in se lahko rabi

za vsako mletje za debelo in fino

mletje. — Teža okoli 1 kg. 3074

Komad stane K 24.—

Odpošilja se z Dunaja proti vposlatvi

zneska. — Generalno zastopstvo

Max Böhm, Dunaj IV.,

Margaretenstrasse 27 : Abt. P. 17.

Prospekt zastoj.

Alfonz Breznik

učitelj Glasbene Matic

in edini zaprli. strokov-

njak c. kr. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica

klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska

zaloge vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih

c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolf

Stelzhammer, Böhl & Heitzman, Glas in Hofmann imam edino

izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-

fikatov in navideznega „počina“.

Ugaševanje in popravila

s strokovniško in cen.

10 letna postavnoob

vezna garancija.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica 10,000.000.— kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Dr. Pogačnik Josip

zdravnik za očne,

ušesne in vratne bolezni 4367

ordinira zopet redno v kolikor dopušča vojaščina.

Najlepši obraz

Popolnoma novi, čudoviti iznajdbi se je slednjič posrečilo v

malo dneh brez sledu odstraniti vse pogo, ogrce, mozolje,

gube nosno in obrazno rdečico. — Popolno jamstvo. —

Oblastveno varovano. — Prevenljivo v največji meri! —

Koža postane takoj voljna in mladostno sveža, gube se iz-

gledajo, Vi pa postanete bleščeče lepi in mladi, s tem pa srečni.

Na tisoče prostovoljnih zahvalnih pism iz vseh dežel. Naj-

lovitejši strokovni zdravniki silajno preizkusili. Pišite takoj na

L. Decker, Dunaj 56, Fach 19, Abt. 36 nakar dobite ta ču-

desni recept z navodilom popolnoma zastoj. — Prosi se

znamka za odgovor. 4136

Kupujem

vsake količine 4283

brinjevih jagod.

Destilerija in rafinerija

Vladimir Arko, Zagreb.

Pošljite mi svoje zamaške

Prevzamem jih tudi brez prejšnje-

ga vprašanja po povzetju po

nastopnih cenah: Za nove za-

maške od steklenic K 110.—,

za stare zamaške od stekle-

nic nezlomljene K 66.—, za šam-

panjske naravne zamaške

komad K 1-15, vreče do K 15.—

komad. — Na vprašanja odgovar-

jam takoj event. brzojavno. 4206

Leopold Markus,

Gradec, Josefigasse št. 1/A.

Strešna opeka

navedna (Biberschwan) in sarezana strešna

(Strangfalz) lasnega izdelka se dobiva v

izvrstni kakovosti in vsaki količini pri 3307

FRÖHLICH & BICHLER,

tvornica glinastih izdelkov KARLOVAC.

Izvoz in odprava dovoljena z dolensko železnico.

Univerzalni ročni mlin.

(Obl. zav.)

Moj univerzalni ročni mlin je izborno

pripraven za mletje maka, dišav, slad-

korja, kave, ovsenega riža, orehov,

pšenice, ječmena, ovs, rži, koruze,

riža itd. Ta mali mlin se je med voj-

no izvrstno obnesel in se lahko rabi

za vsako mletje za debelo in fino

mletje. — Teža okoli 1 kg. 3074

Komad stane K 24.—

Odpošilja se z Dunaja proti vposlatvi

zneska. — Generalno zastopstvo

Max Böhm, Dunaj IV.,

Margaretenstrasse 27 : Abt. P. 17.

Prospekt zastoj.

Alfonz Breznik

učitelj Glasbene Matic

in edini zaprli. strokov-

njak c. kr. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica

klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska

zaloge vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih

c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudolf

Stelzhammer, Böhl & Heitzman, Glas in Hofmann imam edino

izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-

fikatov in navideznega „počina“.

Ugaševanje in popravila

s strokovniško in cen.

10 letna postavnoob

vezna garancija.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica 10,000.000.— kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Dobro ohranjen

klavir ali pianino

se išče v najem. — Naslov pove

upravnistvo „Slov. Naroda“. 4326

Preblavsko SLATINO

(Gjev vroleo)

priporoča v večji množini ali posame-

zne zaboje Frano Šitar, zaloge piva

Göss, Ljubljana 7. 9338

Kupujem umetno zobovje

in splošno vse, kar je starinsko.

Posredujem pri prodaji posesev.

ALBERT DERGANC, brivec

Franciskanska ulica 10. 1458

V boljšo trgovino se sprejme

učenka

zmožna slovenskega in nem. jezika v

govoru in pisavi, dobra računarka in

priključne znanjosti. — V šivanju

izurjene imajo prednost. Stanovanje in

hrana zunaj hiše. Natančne ponudbe

na upravnistvo „Sloven. Naroda“ pod

„Marijiva in poštna 4224“.

Kupujem

vsake količine 4283

brinjevih jagod.

Destilerija in rafinerija

Vladimir Arko, Zagreb.

Pošljite mi svoje zamaške

Prevzamem jih tudi brez prejšnje-

ga vprašanja po povzetju po

nastopnih cenah: Za nove za-

maške od steklenic K 110.—,

za stare zamaške od stekle-

nic nezlomljene K 66.—, za šam-

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 279,050.534-29.

Glavnica K 50,000.000—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizračne nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Bluzebele, srednje velikosti so
na prodaj. Cena K 65.—
do K 75.—. Marije Te-
rezije cesta št. 13,
II. nadst., vrata 107.
4338**Prazne vreče**vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah trg. firma
J. Kušlan, Kranj, Gorenj.**Prodaja se MAJHNO POSESTVO**z njivami, travniki, gozdovi, hiša in
hlev za 12 govedi zidana, podi leseni,
in sadni vrt, vse v največji meri, 20
oralov (johov) na zahtevo tudi manj
zemlje z gospodarskim poslopjem. —
Posestvo se nahaja dve uri nad Ljub-
ljano v Sp. Pirničah št. 20. Tam do-
biho interesente tudi pojasnila, tam se
prodaja tudi 70 sekojev (klafter)
suhih bukovih drv. — 4162**Tovarna slamnatih izdelkov**priprava gg. trgovcem in cenjen.
občinstvu veliko zalogo:
različnih slamnatih šolnov
" " torbic (cekarjev)
" " predpražnikov
" " itd. 981Cerar Franjo, tovarnar,
Stob, pošta Domžale.Zahtevajte zastoj in
poštne prosto moj kata-
log s slikami ur, zlatne,
srebrne, godb. inštr. itd.**JAN. KONRAD**c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brux) št. 1958.Nikljaste ali jeklene anker-ure K 26,
28, 30, bela kovina (Gloria-srebro)
goldin ali jeklo, remont. z dvojnimi
pokrivalom K 35, 40, 50, 60, violine
K 22, 24, 26, harmonike K 26, 28 in
višje. Za ure triletna garancija. Pošilja
se po povzetju. Izmena dopustna ali
651 denar nazaj.**Stampilje**vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.**ANTON CERNE,**graver in izdelova-
telj kaučukovih
stampilij

LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

F. BatjelGorica — Ljubljana
Stolna ul. št. 2-4. Stari trg št. 28

Trgovina in mehanična delavnica

Mozka in
ženska
dvokolesa
s stare premetali.Šivalni in pisalni stroji,
gramofoni.

Električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Uglaševalec klavirjev**G. F. Jurásek**

Ljubljana, Volfova ul. 12.

Edini
specijalist
izvršuje vsa popravila
te stroke.

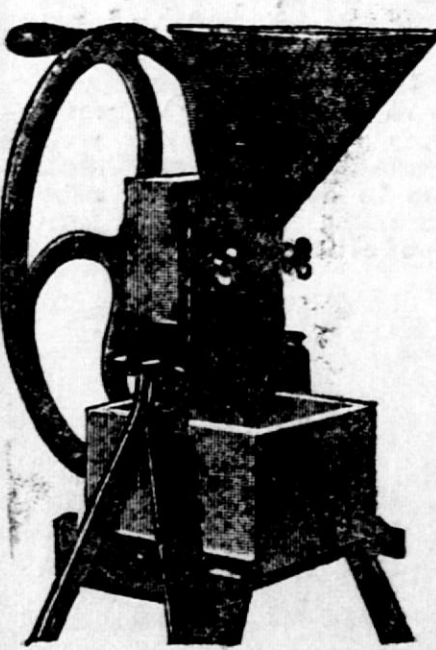
100.000 i

hvaležnih odjemalcev potrjujejo, da uničevalec
korenin RIA-BALZAM v 3 dnevih brez bolečin
odstrani kurja očesa, bradavice, roženo kožo.
Uspeh jamčen. Cena 3 K 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K.
ZOBOROL odstrani „PIDEŠ“ pri najbolj trdo-
vratnem zobobolu, ko so odpovedala
vsa sredstva in pri otlili zobeh. Ob neuspehu de-
nar nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K, 6 pušic 11 K.
Nič več zobnega kamena ali slabega duha iz ust.
Snežnobele zobe Vam napravi zobni fluid „XIRIS“.
Takošen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.Podgane, miši se popolnoma iztrebijo
in uspeha, denar nazaj. Na stotine zahvalnih pism.
Cena 4 K, 3 škatlice 9 K. Stenice, uši, bolhe,
šurke uniči radikalno z zalogo vred „THIERIA“.
— prašek proti mrčesu zraven 2 K. — 3069Cena 3 K, 3 kartoni 7 K,
KEMENY, Košice (Kassa) Postfach 12/C/31 (Ogrsko).**Modni salon
Stuhly-Maschke**Zidovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.**Priloga
:slamnike:**svilene klobuke in čepice
najnovejših oblik
za dame in deklice
Popravila se sprejemajo.
Zalati klobuki vedno v zalogi.**Žlice, vilice**

u svaki množini se može odmah dobiti kod

CORONICA & PUŠIĆ,
DUNAJ VIII., ALBERTGASSE 14.Žlice po 14, 19, 24, 31 kruna tucat.
Vilice najljepša vrst po 31 K tucat.
Brza, točna, solidna poslužba. 4292**Ročni mlin za žito.**

(Obl. var.)

Moj originalni ročni mlin za žito z
masivnim hrastovim ali železnim okro-
vjem, predobrobljenim in polžem, iz-
boren za debelo drobljenje ali fino
mletje vsake vrste žita, preprosto pa
stanovitno izvršen, z izmenljivimi mlev-
nimi ploščami iz trjenega materiala in
pri največji porabi skoro nepokončljiv.
Model 4 z ročico za mali obrat, teža
7 kg, K 120.—. Model 5 z ročnim
zamašnjakom za večji obrat, okoli 12
kg, K 160.—. Rezervne mlevne plošče
K 8.— par. Masivna lesena ali že-
lezna stojala s predalom K 80.— po-
sebej. — Razpošilja se z Dunaja proti
vpošiljavi K 20.— naprej, ostanek po
povzetju. — Generalno zastopstvo**Max Böhmel, Dunaj VI.,**
Margaretenstrasse 27, Abt. P 17

Za preprodajalce. Prospekti zastoj. 3075

Krznarstvo!!

Vsa v to stroko spadajoča dela in popravila sprejema

FILIP BIZJAK,krznarski mojster, 4361
v Ljubljani, Marije Terezije c. 13/9.**Za jesensko sezono**pobarva vsako blago za moške
in damske obleke, kakor tudi cele,
nerazparane obleke v poljubnih
barvah v splošno zadovoljnost

Prva in največja parna barvarna in kemična čistilnica

Josip Reich, Ljubljana

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburgova ul. št. 3.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

BARVE ZA OBLEKE
v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.Vse vrste barv, suhih in oljnatih,
mavec (gips), mastnec (Federweiss),
strojno olje, prašno olje, karbolinej,
steklarski in mizarski klej, pleskar-
ske, slikarske in zidarske čopiče,
kakor tudi druge v to stroko spa-
dajoče predmete ima še vedno v
zalogi trdka**A. ZANKL SINOVI, LJUBLJANA.**

Ceniki se za čas vojske ne razpošiljajo.

C. kr. avstr. zaklad za vdove in sirote,

zavarovalni oddelak,

(pogodbena družba: c. k. priv. življenska zavarovalnica

Avstrijski Feniks na Dunaju)

sprejema še nadalje

zavarovanja na VIII. vojno posojilo
pod najugodnejšimi pogoji.Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega
posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi.
Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili osme
ali prejšnjih izdaj. 4085

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila

pri deželni zavarovalni oddelku v Ljubljani,
(Frančevo nabrežje 1/II.), pri okrajnih zavarovalnih
oddelkih v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju,
Krškem, Litiji, Ljubljani, (Frančevo nabrežje 1/I.),
Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem, in
pri njih pooblaščenih zastopnikih.

Sprejemajo se spretni in zanesljivi akviziterji.

SUHE GORE (jurčke)kakor tudi druge zaplemi ne podvr-
žene deželne in gozdne pridelke (ma-
line, jagode, med itd.) kupuje po naj-
višjih cenah. **M. RANT, Kranj.** 2693**Iščem stanovanje ::**za učenko trgov. tečaja (18 let)
pri dobri in skrbni rodovini, ki ima
že eno deklico enakih let na stanova-
nju. — Pogoji: klavir v hiši. Pripe-
vam z živili. — Prijazne ponudbe z
navedbo plačila prosim do 1. septem-
bra na uprav. „Sloven. Naroda“ pod
naslovom „Dolenjsko št. 6/4319“.**Mladenič**ki je dovršil trgovsko šolo, želi v svrhu
prakse sprejema na večje posredstvo,
kjer bi imel vpogled in delo v go-
spodarstvu. — Cenjene ponudbe pod:
„Bodoči ekonom 4080“ na uprav.
Slovenskega Naroda“.**Majer (viničar)**ne čez 50 let star, oženjen, z
delavno rodovino, priden, pošten
in zmožen samostojno voditi
večje posredstvo, se takoj
sprejme z zelo dobro plačo in
dosti zemlje za živež. 4267
Ponudbe na upravništvu lista
pod „viničar“.**Prihranite si denar**

ako kupite

barvo za obleko „Tekla“

Edina nepokvarjena pralna znamka.
Nadrobno 60 viz. zavitek. 6-7
zavitek za damsko obleko. Pre-
prodajalci ugodne cene na debelo.
Svarimo pred ponaredbami z enako
zvenecimi imeni. Zahtevajte samo
znamko „Tekla“. 4100
„COMMERCIA“, prodajno društvo
za kem. tehn. potrebščine, Praga 1,
Vaclavské náměstí 13.
Telefon 6187.**JOS. ROJINA**

modni atelje za gospode

— LJUBLJANA —
Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške, uradniške

UNIFORME

po meri v najkrajšem času.

KUPUJEM

zamaške in vreče

in plačujem za nove zamaške od
steklenic K 110.— za kg, za stare,
prevrtane pa ne zlomljene zamaške
do K 65.— za kg, dolge šam-
panjske zamaške, ne umetne, do
komad do K 1.— in vreče do
K 14.— komad. Prevzamem vsako
množino brez prejšnjega vzorca
in obvestila po povzetju.**E. Landskroner,**nakupovalnica vreč in zama-
škov v Gradcu, Lendkai št. 15.**Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.**

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1881.